Թ. ՏԱՐԻ 2658 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 1 ԹԱՂԻՑ 4385 9 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1892 2 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԱԽԸՐ 1310 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միասին		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԴԵԿՏ. 9/21 1892

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ՆԵՐԿԱՅ ՁՄԵՌՆ
ԱՐԵՒԵԼՔԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՐԵՒՄՈՒՏՔ

Ինչպէս կը կարդանք Թուրք լրագրաց մէջ ալ, Տէրութեան արեւելեան, արեւելեան-հարաւային և ծայրագոյն արեւմտեան նահանգաց ոմանց համար ներկայ ձմեռը շատ դառն պիտի ըլլայ։

Կարնոյ, Բաղէշի, Մշոյ, Վանայ և շրջակայ գաւառաց մէջ, որպէս Պէնգազիի ափրիկեան կուսակալութեան մէջ, սովու նշաններն որոշ կ'երեւին, տխուր հետեւանք այն երաշտութեան որ այս տարի շատ մը տեղեր փճացուց հունձքերն։

Առանց սրտայուզութեան չէ կարելի երեւակայել թէ այն տառապանք զորս Ռուսիոյ մէջ շատ մը գիւղացիք կրեցին՝ սովէն ետքն հնտախտի մատնուելով, կամ երկուքը միասին կրելով, կրնան վիճակիլ նաեւ մեր կողմերու շատ մը գիւղացիներու։ Եւ իրօք, սովու նշաններն՝ արեւելեան և արեւելեան-հարաւային նահանգաց մէջ՝ կ'երեւին ճշդիւ հոն ուր հնտախտն ամեն օր միաւորներով կամ տասնեակներով զոհեր կը տանի տակաւին։

Կայսերական իշխանութեանց փութաջանութեան ըսելիք չկայ։ Բայց բնութեան աղէտքը դարմանել դիւրին գործ չէ, և նոյն իսկ կառավարական նպաստք կրնան անբաւական գալ, ինչպէս Ռուսիոյ մէջ ալ տեսնուեցաւ դժբախտաբար։ Անհատական մարդասիրութիւնն ալ իրեն յատուկ պարտաւորութիւններ ունի, զորս ուրիշի վրայ թողուլ ներելի չէ։ Իմաստուն բարեգործութիւն մը նոյնքան ապահով է իր նպատակին հասնելու, որչափ անզգոյշ ձեռնտուութիւնք կրնան վրիպիլ իրենց բարի նպատակէն։ Ներկայ պարագայիս մէջ, շնորհակալ ըլլալով հանդերձ կայսերական կառավարութեան ըրածին համար, մեք ևս մեր պարտաւորութեան բաժինը պէտք չէ անտեսենք։

Այս սովեալ գաւառներէ եկած սրտաճմլիկ թղթակցութիւններու դէմ հեշտալի նկարագիր մը կը յօրինեն Տէրութեան ուրիշ կողմերէն եկած լուրեր, օրինակի համար Էնկիւրիէ եկած նամակներ, որք երկաթուղւոյ առաջին կառախմբին հոն մտնելը կը նկարագրեն, պատմելով այս առթիւ քաղաքին բովանդակ ժողովրդեան (հիւանդներն և տկարները դուրս թողլով) ի կայարան թափիլը, կուսակալ Ապէտին փաշայի առաջին կառախմբին մէջ նստած հանդիսապէս ի քաղաք մտնելը, հացկերոյթը, ժողովրդային և պաշտօնական խրախճանութիւններն, որոց ամենքն որոշ կը ցուցնեն թէ նոր դարագլուխ մը կը բացուի Տէրութեան այս կարեւոր կեդրոնին համար։ Մեր Ներքին Լրոց շարքին մէջ մերթ ընդ մերթ տրուած ծանօթութիւններէն ալ կ'իմացուի թէ գծին երկու կողմերը շէնցնելու ինչ մեծ փափաք կայ ժողովրդեան մէջ։

Արդ, սով ըսուած բանն այսուհետեւ Գաղատիոյ համար չէ։ Եթէ պէտք ըլլայ, շնորհիւ երկաթուղւոյ նոյն իսկ Կ. Պոլսէն ցորեն և ալիւր կրնան ղրկուիլ հոն։ Բայց այս ալ պէտք չպիտի ըլլայ թերեւս երբեք. զի գծին անցած գաւառակներն աւելի բան մը պիտի ունենան՝ ի հարկին սովեալ գաւառը ղրկելու համար, շնորհիւ երկաթուղւոյ։ Այս գիծ ո՛չ միայն փոխադրութեանց դիւրութիւն պիտի ընծայէ, այլ և պիտի քաջալերէ երկրագործն՝ աւելի ցանելու և աւելի քաղելու, այն ապահովութեամբ թէ իր ապրանք այսուհետեւ չպիտի փտտի մթերանոցին մէջ։ Ուր որ այս դիւրութիւն չկայ, օրինակի համար սովեալ գաւառաց մէջ, երկրագործն իր անմիջական պէտքին համար միայն կը ցանէ, և երբ տարի մը երաշտութիւն ըլլայ, պահեստի ապրանք չունենար, ո՛չ ալ պահեստի դրամ, դէմ դնելու համար վերահաս աղէտին։

* * *

ԽՆԱՅՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐՆ

Այն օրն ուր խնայողական հաստատութիւնք բազմանան մեր մէջ, այն օրն ապահով պէտք է ըլլանք թէ մեք ևս հարստանալու վրայ ենք։

Փորձուած իրողութիւն մ'է թէ ամենէն հարուստ ազգերը խնայութեան ամենէն բազմաճիւղ, ամենէն բազմաթիւ միջոցներ ունեցող ազգերն են։

Ամենուրեք, խնայութիւնն անբաժան է բարեկեցութենէն, որոյ ճշմարիտ սատարներէն մին կը հանդիսանայ։

Աշխատութիւն և խնայութիւն, ասոնք են ապահովագոյն միջոցներն հարստութեան։

Ճարտարամտութիւնն ևս մեծ սատար մ'է։ Բայց ծոյլ մը, կամ շռայլ մը, որչափ ևս ճարտարամիտ, երբեք հարուստ կամ բարեկեցիկ չըլլար, երբեք նիւթական վիճակի անկախութիւն ձեռք չի բերեր։

Այսօր ամենէն հարուստ ազգերն են, Ռոչիլտներ, Ճէյ Կուլտեր, Վանտէրպիլտներ արտադրող ազգերն, որք տասն-քսան բարայի խնայութեան միջոցներ կ'ընծայեն խոնարհագոյն խնայասէրին։

Մեք դեռ հոն չեկանք։ Բայց պիտի գանք։ Հիմակուհիմա մեր [illegible] կամ [illegible] քառորդ ոսկին է, տարիէ մ'ի վեր որ Օսմ. Պանքան քառորդ ոսկւոյ խնայութիւն ընդունելու յայտարարութիւն ըրած է։

Ասիկա քայլ մ'է ուղիղ ճամբու մէջ, բայց պէտք է խոստովանինք թէ մեր բարուց մէջ մտնելէ շատ հեռի է տակաւին։

Մեր ժողովրդեան մէջ համոզում մը կայ թէ փոքր վաստակներէն բան չաւելնար։ Մարդ շատ վաստկելու է որ կարենայ օրին մէկը հարուստ ըլլալ։

Եւ երբ մեծ վաստակներ ըլլան, արտասովոր դէպքերու բերմամբ, օրինակի համար Խրիմու տարին, կամ ուրիշ համանման առիթներով, քիչեր միտքէ կ'անցունեն դրամ աւելցնել։ Կ'ենթադրեն թէ նոյն դիւրութիւնները միշտ պիտի վայելեն։

Թէպէտ այսպիսի արմատացեալ սովորոյթներ մէկ օրէն միւսը չեն վերնար, բայց անօգուտ չէ յիշեցնել մերթ ընդ մերթ թէ [illegible], և միշտ սխալած են անոնք որ բացառութիւնը կանոն վերածել ուզած են։

Անոնք որ Բումէլի երկաթուղւոյ վիճակահանութեամբ, կամ առեւտրական ու սեղանաւորական մեծադղորդ ձեռնարկութեամբ մը մէկ անգամէն հարստանալ կը յուսան, շատ անգամ ի զուր կը սպասեն։

Մնայ որ, մարդկութեան ամենամեծ մասին համար, խնդիրն ո՛չ թէ հարստանալ է, այլ բարեկեցիկ կացութիւն մը ձեռք բերել, կամ գոնէ նիւթական անկախ վիճակ մը։

Եւ առ այս մարդկային իմաստութիւնը ցարդ չէ գտած ապահովագոյն միջոց մը քան կանոնաւոր և տոկուն աշխատութիւնն՝ եկամտացն հաւասարակշիռ պահելու և ըստ կարելւոյն փոքրիկ բան մը տարուէ տարի մէկ կողմ թողլու պայմանաւ։

Այս ճամբայն շատ աւելի երկայն [illegible] մեծ մասին համար այս ճամբայն միայն բաց է։

Ճէյ Կուլտի մը բախտն Ամերիկայի մէջ իսկ բացառութիւն մ'է։ Բայց Ճէյ Կուլտի լաւ սովորութիւններն ունեցող մէկը դուն ուրեք թշուառ կ'ըլլայ։ Իր չափազանց անխղճութիւններն իր ազգակիցք միշտ պախարակած են։ Բայց իր անդուլ գործունէութիւնը, սակաւապիտութիւնը, ճարտարամտութիւնն, ընտանեսիրութիւնն և մոլութիւններէ զերծ վիճակն իր թշնամիք անգամ գնահատած են միշտ։ Այսպիսի մին եթէ հարուստ ալ չըլլայ, միշտ կրնայ ապրիլ և չարաչար չտանջուիլ վաղուան հոգւոյն, որ մեր կողմերը շատերուն սիրտը կրծող որդն է։

Իրաւ է որ Ճէյ Կուլտ միլիոններ շահեցաւ։ Բայց ո՞րն եղաւ իր հարստութեան աղբիւրն. Երկաթուղւոյ վիճակահանութի՞ւն մը. — ոչ երբեք, այլ անդրանիկ 1,000 ոսկին զոր իր պաշտօնէի ամսականէն խնայելով մէկ կողմ դրած էր երբ հազիւ 25 տարեկան էր։ Այս 1,000 ոսկին է որ ճարտար ձեռքի մէջ դառնալով ու դառնալով ձեան փոքրիկ գնտակին պէս եղաւ որ գլտորելով կը խոշորնայ։

* *

Այս ճշմարտութեանց մէկ նոր բացատրութիւնը կը գտնենք Իզմիրի Արեւելեան Մամուլ հանդիսի յօդուածին մէջ, զոր հրատարակած է Օսմանեան Կայս. Պանքայի կողմէ խնայողական արկղ մը հաստատման առթիւ, յորում՝ ինչպէս յայտնի է՝ քառորդ ոսկիէն մինչեւ յիսուն ոսկի կ'ընդունուի աւանդ, փոքրիկ խնայասէրներու դիւրութեան համար։

Քառորդ Ոսկի Օսմանեան
Խնայ. Հիմ. Բարեկեցութեան

Օսմանեան Կայսերական Դրամատան Պոլսոյ Գործակալութիւնը բաւական ժամանակ առաջ հանրօգուտ տնօրինութիւն մ'ընելով լրագիրներու միջոցաւ ազդարարեց թէ Խնայողութեան Արկղ մը հաստատած է, ուր մէկ քառորդ ոսկիէն պակաս և յիսուն ոսկիէն աւելի չըլլալու պայմանաւ խնայողութիւններ կ'ընդունի ի պահ և տարեկան տոկոս մ'ալ կուտայ։ Այս տնօրինութեան վերաբերեալ կանոնագիր և այլ ծանօթութիւններ ժողովրդեան տրամադրութեան տակ դրուած են։ Օսմանեան Դրամատան սոյն օգտաշատ որոշումը ժողովրդեան նիւթական և բարոյական զարգացման յատուկ՝ տնտեսագիտական օրինաց վրայ հիմնուած չափուած տնօրինութիւն մ'է։ Տնտեսագիտութիւնն իւրաքանչիւր անհատի կը պատուիրէ ճշդել եկամուտն ու ծախքը, չանալ անպէտ ծախուց չենթարկուիլ, եկամուտէն աւելցածը վստահելի տեղեր ի պահ դնել շահով և աշխատութեան ձեռնարկուած օրէն այս ուղղութեամբ անընդհատ շարունակելով՝ փոքր առ փոքր խնայել։ Այս կերպով խնայուած դրամն, սկիզբներն որքան աննշան, տակաւ առ տակաւ շահաբերուելով [illegible] փորձանաց և վտանգներու ժամանակ [illegible] կը նպաստէ մարդուս՝ անոնց դիմադրելու՝ առանց կարօտ մնալու հանրութեան օժանդակութեան, և այսպէս ինքնօգնութեամբ ազատիլ դժուարին կացութենէ։ Ասկէ զատ՝ խոհեմութեամբ ի գործ դրուած խնայողութիւնը մարդուս աշխատելու եռանդը կը գրգռէ և անընդհատ գործունէութեան խրախոյս կուտայ, զի մարդ կը զգայ անոր օգտակարութիւնը եւ աստիճանաբար գիտակցութիւն կ'ունենայ թէ իր ճակտի քրտանց արդիւնքը, իր արդար վաստակն իրեն համար ապահով կացութիւն, մարդկային ընկերութեան մէջ համբաւ և վստահութիւն յառաջ բերելու, երջանիկ կեանք, անխախտ դիրք և անոնց յարակից առաւելութիւններ վայելելու անվրիպելի միջոց մ'է։

Երբ մարդ կը մտնէ կենաց պայքարին մէջ՝ բնականաբար կը զգայ դրամի կարեւորութիւնը և կ'աշխատի հետզհետէ աւելցնել իր շահու միջոցները։ Եւ որովհետեւ այս եւս իրաւ է որ ունայն փափաքներու գոհացումն և շահու նուազութիւնը ստէպ արգելք կ'ըլլան խնայողութեան գաղափարին գործադրութեան, հետեւապէս ծնողք կամ խնամակալք պէտք է որ կանուխէն խնայողութեան վարժեցնեն իրենց զաւակներն, իրենց խնամակալութեան յանձնուած մատաղահաս էակները։

Կրնայ առարկուիլ որ, մէկ կողմէ փոքր շահեր և միւս կողմէ անհատական և ընտանեկան անհրաժեշտ ծախքեր ունեցողն չկրնար միանգամայն խնայողութիւն ալ ընել։ Սակայն կը պնդենք որ մարդ ամենէ համեստ վիճակի մէջ անգամ կրնայ աւելորդ ծախուց զոհերը հետզհետէ զեղչելով՝ գոնէ փոքր գումարներ խնայել, որոնք արդիւնաւոր ու վստահելի ձեռաց մէջ շահագործուելով պզտիկ հարստութեան մը և խնայողին ապագայ բարեկեցութեան հիմք կրնան կազմել։

Պայմանք օգտաւէտ Խնայողութեան

Այս փափաքելի նպատակին հասնելու համար պէտք է որ Ա. Անհատ մը իր եկամուտը ճշդէ, ծախքն եկամուտէն անպատճառ պակաս սահմանէ և պարբերաբար գումար մ'աւելցնէ, շատ կամ քիչ ըստ իր նիւթական կարողութեան։ Ապագայ բարեկեցութեան և անկախ վիճակի յոյս չտածել պէտք է այն մարդն որ իր վաստակէն աւելին կը ծախսէ, որչափ ալ մեծ ըլլայ այդ վաստակին քանակութիւնը։

Բ. Աւելցած գումարներն հետզհետէ յանձնել ի պահ այնպիսի հաստատութեանց որոնք երկուստեք որոշուած պայմանաժամէն առաջ փոխատուին չվերադարձնեն շահու դրուած գումարը, վասն զի երբ փոխատուն իրաւունք կ'ունենայ ուզած ժամանակն իր ստակն ետ առնելու, ամենէ անկարեւոր պիտոյից առթիւ ալ կը փորձուի երթալ ստակն ուզել և այսպէս խնայողութիւնը կը վրիպի առաջադրեալ նպատակէն։

Գ. Անհրաժեշտ է որ խնայուած գումարներն ապահով և վստահելի հաստատութեանց յանձնուին։

Երբ խնայութիւնն այս պայմաններէ զուրկ ըլլայ՝ ակնկալեալ արդիւնքը չկրնար յառաջ գալ, խնայուած գումարները կը վտանգուին, և խնայողները վհատութեան կ'ենթարկուին։

Մեր ժողովրդին լրագիր կարդացող մասին յայտնի իրողութիւն մ'է որ եւրոպական երկիրներու մէջ, մասնաւորապէս Ֆրանսայի և Անգլիոյ մէջ, ժողովրդին գործաւոր և համեստ կարողութիւն ունեցող դասակարգերուն համեմատաբար բարեկեցիկ կացութիւնը վերագրելի է գլխաւորաբար Խնայողական Սնտուկներու գոյութեան, որոց մաս առ մաս աւանդուած աննշան գումարներ միլիոններով կը համբուին այսօր, և որոնք խնայող դասակարգին անհատական բարեկեցութիւն և ապագայի ստուգութիւն ընծայելէ զատ, անուղղակի կերպով ալ կը կազմեն ազգային հարստութեան հիմերը, քանի որ այդ խնայող դասակարգն ալ թէ իր թուական մեծամասնութեամբ և թէ մանաւանդ որդեծնութեան կարեւորագոյն տեսակէտով կը կազմէ Ազգին և Պետութեան իրական հիմը։

Օսմանեան Հանրօգուտ Հաստատութիւններ

Օսմանեան բարեխնամ Կառավարութիւնն ևս փափաքելով խնայողութեան փրկարար սկզբունքն ընդհանրացնել ժողովրդին մէջ, ասկէ շատ տարիներ առաջ ձեռնարկած է այդ տեսակ հիմնարկութեանց, որոց իբրեւ շարունակութիւն վերջերս հիմնած է արդէն վերը յիշատակուած Խնայողական Արկղը, որ Օսմանեան Կայսերական դրամատան վերին հսկողութեան և օժանդակութեան շնորհիւ, ժողովրդին համեստ կարողութիւն ունեցող մեծամասնութեան ընծայել կոչուած է այն օգուտները, զորս երկրագործ դասակարգը վերջերս սկսած է քաղել Երկրագործական Դրամատունէն, օգտաշատ ուրիշ [illegible] հաստատութիւն մը, մարմնաւորող Կայսերական բարեխնամ Կառավարութեան հայրական հոգածութիւնն իր հպատակ ժողովրդոց նկատմամբ։

Վերջացնելով մեր այս հարեւանցի տեսութիւնը, ջերմապէս կը յանձնարարենք մեր ժողովրդին միջին և աղքատ դասակարգերուն՝ իրենց առօրեայ ծախքերէն խնայել ինչ որ կարելի է և այս խնայուած ստակներն վստահաբար յանձնել Խնայողութեան Արկղին, որ անշուշտ յարատեւ դիմումներու առջեւ պիտի ստիպուի ընդարձակել իր գործառնութեանց շրջանակն և գաւառական մասնաճիւղեր ալ հաստատելով մեծագոյն զարկ պիտի տայ ժողովրդին խնայողական ձգտումներուն, որոց օրինաւոր և ապահով կիրառութենէն օգուտ միայն կրնայ յառաջ գալ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՌՈՒՄԱՆԻԱ. — Ի Պուքրէշ խնդիր է թէ Զարին կողմէ ո՛վ պիտի ըլլայ ներկայացուցիչ՝ Ռումանիոյ գահաժառանգին ամուսնութեան առթիւ ի Սիկմարինկէն, Գերմանիա։ Գահաժառանգին նշանածն՝ Էտինպուրկի դքսուհւոյն դուստր Մարի իշխանուհին՝ Վիքթորիա Թագուհւոյն թոռը, Ռուսիոյ կայսեր քեռորդին է։ Բայց գաղտնիք մը չէ այլ ևս որ ռուսական և ռումանական Արքունեաց միջեւ յարաբերութիւնք ժամանակէ մ'ի վեր սիրալիր [illegible] Ռումանիոյ գահաժառանգը Փեթերպուրկ այցելէ ամուսնութենէն յառաջ. բայց որովհետեւ իշխանը Կարոլ Ա. թագաւորէն կախում ունի անմիջական կերպիւ, Ն. Վեհափառութիւն այս աւելորդութեան հարկ եղած թոյլտուութիւնը չէ ըրեր, որով այցելութիւնը տեղի չէ ունեցեր։ Ուստի, կը հերքուի Ֆրանսական լրագրաց լուրը թէ Զարին եղբայրներէն կամ հօրեղբօրորդիներէն մին ներկայ պիտի ըլլայ հարսնիքին։ Ասոր տեղն զօրապետ մը կամ արքունի պաշտօնատար մը պիտի ղրկուի Զարին կողմէ։ Այս ամուսնութեամբ Ռումանիա աւելի Անգլիոյ քան Ռուսիոյ կողմն հակած կ'երեւի, թէպէտ իշխանուհին, ապագայ թագուհին Ռումանիոյ, երկու կողմն ալ կը պատկանի հաւասարապէս։

* *

Թէպէտ Կարոլ Ա. մեծահարուստ է, և իրեն թողեալ արքունի կալուածներ յոյժ շահաբեր են, բայց ռումանական Խորհրդարանը սիրով քուէարկեց 300 հազար Ֆր.ի տարեկան թոշակ մը գահաժառանգին համար, մօտակայ ամուսնութեան առթիւ,

---

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (25)

Է. ՌԻՇՊՈՒՐ ԵՒ Է. ԼԻՏԵՆ

ՓԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԵՂԱՆԻՆ [illegible]

—Պ. Ռօսթան կոմսը բարեհաճած է իր կողմէ ինձ յանձնել համեմատապէս կարեւոր գումար մը։

—Ուրախ եմ այդ բանը լսելուս. Որդիս և ես՝ բարեգործութեան մասին միշտ համակարծիք ենք։

—Կը սքանչանամ տիկին, վասն զի, այդ նկատմամբ, Պ. կոմսը արժանի գտայ տիկին կոմսուհիին բարեգործական բարձր համբաւին։

—Որդիս երբեմն կը պնդէ որ պէտք չէ ընաւ աճապարել բարիք ընելու մէջ։

—Պ. Կոմսը թերեւս չի սխալիր, ըսաւ վերակացուհին աչուըները խոնարհեցնելով. այդ բանին մէջ խոհեմ սիրտ մը իմաստութիւնը կայ. գիտէ թէ շատ մը կեղծ և նոյն իսկ ճշմարիտ դժբախտութիւններ կան որք յաճախ անարժան են գթութեան։

—Անշուշտ ցաւալի բան է այդ բայց ոչ այն անձին համար որ կ'ողորմի։

—Խաբուիլը ցաւալի բան է միշտ, տիկին կոմսուհի, վասն զի անարժաններու եղած բարիքը կը զլացուի անոնցմէ որ արժանի են անոր։ Առնենք օրինակի համար Մօպէր ընտանիքը, գիտեմ որ կը ճանչնաք զայն···

—Օ՛հ, անոնք ճշմարտապէս աղքատ են եւ պարկեշտ։

Գթութեան կեղծ քոյրը գլուխը թօթուեց։

—Աղքատ են, իրաւ է, ըսաւ, բայց պարկեշտ···

—Ի՞նչ ըսել կ'ուզեք։

—Ժամանակ մը ես հոգ տարի այդ ընտանիքին, տիկին կոմսուհի. բայց պարտաւորեցայ ես կենալ անոնց համար նպաստներ խնդրելէ, վասն զի, ձեզ պէս, ես ալ խաբուեցայ։

—Օ՛հ, Աստուա՛ծ իմ, կարելի՞ բան է։

—Աւա՛ղ, այս է սակայն տխուր իրողութիւնը, պատասխանեց Էլիզապէթ վշտացեալ երեւոյթով։

—Սակայն, յարեց կոմսուհին, քոյր Մատլէն ամենամեծ գովեստով խօսեցաւ ինձ անոնց վրայ, մանաւանդ մանկամարդ աղջկան վրայ։

—Քոյր Մատլէն բարութիւնն իսկ է. ինքն ալ խաբուած է։ Բարութիւնը դիւրահաւան կ'ըլլայ։

—Այսպէս, մանկամարդ աղջիկն զոր տեսայ, որուն սիրտն այնքան մաքուր երեւցաւ ինձ որչափ իր ակնարկն էր անմեղ···

—Թշուառական մըն է, տիկին, որ արժանի չէ ձեր հոգածութեան։

—Օ՛հ, սոսկալի բան է։ Բայց ինչէ՞ն գիտէք։

—Ձեզ գիտեր թէ պէ՞տք է որ ըսեմ··

—Ըսէք, ըսէք, ամեն բան գիտնալ կուզեմ։

—Լաւ ուրեմն, տիկին, այս առտու իսկ, այս մանկամարդ աղջիկը մէկ ժամէ աւելի մնաց հարուստ երիտասարդի մը տունն որուն անունն իսկ յայտնութիւն մըն է, վասն զի հանրածանօթ է վայելչասէր կանանց դասուն մէջ։

—Ի՞նչ է այդ մարդուն անունը։

—Պառնեի դերակոմս։

—Արդարեւ այդ անունը տխուր պերճախօսութիւն մը ունի, մրմնջեց կոմսուհին՝ ճնշուած։

Տեղն է ըսել թէ Կասթոն օրիկայի գծուած համբաւ մը հանած էր իր բարեկամին նկատմամբ։ Այս կերպով կ'ուզէր Մարսէլի վերագրել իր անկարգութիւններուն մեծ մասը, ջանալով այսու ինքզինքն արդարացնել։ Երբ մայրն հանդիմանանք մը ուղղէր իր ընթացքին վրայ, միշտ կը պատասխանէր. —Պառնեի դերակոմսն ուրիշ շատ բաներ կ'ընէ։ Այնպէս որ դերակոմսն՝ յաչս կոմսուհիին՝ չար ոգին էր Կասթոնին։

—Մնաց որ, յարեց Էլիզապէթ, այսօրուընէ չէ որ Լուիզ Մօպէրի ընթացքը գայթակղութեան նիւթ մը եղած է զինք ճանչցողներուն։

—Գծուծ բա՛ն է, գոչեց յոյժ դիւրահաւան կոմսուհին···։ Ա՛լ չեմ ուզեր այդ անպիտանին վրայ խօսուիլը լսել։ Երեսի վրայ կը թողում զայն···

—Թերեւս յանցաւոր ըլլամ խօսելուս, ըսաւ Էլիզապէթ կեղծաւորութեամբ։

—Ոչ, ոչ, շնորհակալ եմ որ աչուըներս բացիք։ Այս անգամ ցաւալի իրաւունք ունիք. ամեն բանէ առաջ լաւ է որ մարդ գիտնայ թէ որո՛ւ բարիք կ'ընէ։ Խնդրած էի քոյր Մատլէնէն որ ըսէ տանտէրին թէ՝ վարձագինն ես կը ստանձնեմ, կուզեմ գրել որ խօսքս ետ կ'առնեմ։ Մտադիր էի նաեւ քանի մը անձերու հետ համաձայնիլ որպէս զի այդ պզտիկ թշուառականուհիին համար ճերմակեղէնի խանութ մը բացուի··· բայց ամեն բան վերջացաւ։

Կէս ժամ ետքը, Էլիզապէթ տիկին Ռօսթանի հետ իր տեսակցութեան համարը կուտար Կասթոնին։

—Շատ աղէկ, ըսաւ երիտասարդը, ըսածիս պէս տեղի ունեցեր է։ Վրէժս պիտի լուծեմ։ Լուիզ Մօպէր, մենք երկուքս մնացինք հիմակ։

Ապահով էր թէ, այնուհետեւ, կոմսուհին պատառ մը հաց չպիտի ղրկէր Մօպէրներուն։

Բայց ասիկա բաւական չէր։ Ուրիշ բարի սիրտեր կրնային օգնել Լուիզի և ջուրը ձգել իր դժոխային կարգադրութիւնը։ Տեղեկանալու էր։

Յաջորդ օրը, վերակացուհիին կողմէն ղրկուած ծառայ մը ներկայացաւ Մօպէրներու տանտիրոջ և ըսաւ անոր.

—Պարոն, տիկին Ռօսթան կոմսուհիին կողմէ կուգամ ծանուցանել ձեզ թէ Մօպէր ընտանիքին համար վճարած տասնեհինգօրեան վարձագինէն զատ ուրիշ ստակ չի ճանչնար։ Արդէն տիկին կոմսուհին պիտի գրէ ձեզ։

—Ուրեմն տիկին կոմսուհին ա՛լ չ՞ուզեր հոգ տանիլ այս խեղճ մարդերուն։

—Տիրուհիս չուզեր լկտութիւնը քաջալերել։

—Ի՞նչ, միթէ օրիորդ Լուիզ···

—Օրիորդ Լուիզ ուրիշներէ աւելի արժէք չունի։

—Ա՛հ, ո՞վ ըսաւ այդ բանը։

—Աւասիկ ասանկ մարդոց բարքը, պարոն։

—Այս, աւասիկ··· Անարժանութիւն մըն է այդ, աւելցուց վարձուորը, որ ամուսնօրէն կ'ապրէր իր սպասուհիին հետ։

—Կը ծանուցուի ձեզ, պարոն։

—Շնորհակալ եմ։ Հանգարտ եղէք, ես կը հասկցունեմ ատ լկտային։

Նոյն իրիկունն իսկ, Կասթոն իմացաւ թէ վարձակալը կը խոստանար անողորմաբար վարուիլ։

Երիտասարդ կոմսը իր ընթացքին գիտակցութիւնն ունէր. կը հասկնար անոր գծուծ կողմը. բայց, յաչս իր ինքզինքն արդարացնելու համար, պատճառը կը վերագրէր Լուիզին վրայ ունեցած բուռն սիրոյն։

—Կը պաշտեմ զայն, կը խենդենամ անոր վրայ, կ'ըսէր ինքնիրեն։ Եւ արդէն իր երջանկութեանը, բոլոր իրեններուն երջանկութեանն համար չէ՞ որ այսպէս կը գործեմ։

Անկեղծօրէն կը հաւատար այդ բանին, և այսպէս ինքզինքը կը խաբէր չտեսնելու համար իր գործոյ իրական հետեւանքները։

ԺԳ

ՁԻԹԵԼԼԱՅԻՆ ՄԷԿ ՄԵՂՍԱԿԻՑԸ

Ինչպէս ըսինք, Պառնեի դերակոմսն իր պաշտպանեալին տունը գացած էր նուագահանդէսին յաջորդ օրը, միշտ մտազբաղ Սըր Ճօն Հարրիին տաղտկացուցիչ յիշատակովը։

—Որչափ երջանիկ եմ, գոչեց Ձիթելլա, խիստ զարմացած առաւօտեան այս այցէն։ Երէկուընէ ի վեր նոր բա՞ն կայ։

—Այո։

Եւ Մարսէլ պատմեց իր հանդիպումն Սըր Ճօնի հետ և այն նմանութիւնը զոր կարծած էր գտնել Անգլիացիին և պառոն Պարթոլմէօին միջեւ։

—Շատ զարմանալի է, ըսաւ մանկամարդ աղջիկը։ Բայց չըսիր թէ ո՞րն տունն հանդիպեցար անոր։

—Ատիկա պէտք չէ։

—Սակայն կը փափաքէի գիտնալ։ Երբեմն անուն մը կը բաւէ գաղտնիք մը երեւան հանելու համար։

—Լաւ ուրեմն, Ռօսթանի հոմանուհիին բնակարանը։ Անիկա հրապարակաւ կը յայտնէ կոր իր այդ յարաբերութիւնը, հետեւապէս ես ալ կրնամ յայտնել։

—Ուրեմն այդ կինը ամենեւին հոգ չը՞ներ հանրային կարծիքը։

—Օ՛հ, ինքն ալ այդ տեսակ մտմտուքներ չունի։

(Շարունակելի)

իբրև համակրութեան ցոյց մը արքայական գերդաստանին վրայ։ Ռումէն ժողովուրդը մեծաւ խնդութեամբ կը տեսնէ այս ամուսնութիւն և Եւրոպիոյ երկու հզօր Տէրութեանց հետ այս խնամութիւն։

* * *

Մաճառ իշխանութիւնք շատ գոհ մնացեր են ռումէն կառավարութեան ընթացքէն, որ չուզեց քաջալերել Թրանսիլվանիոյ Ռումանաց ընթացքն, որք կը յիշուի թէ ներկայացեալ են Փեշթայի Խորհրդարանին մէջ և այս շրջանակին մէջ և անկէ դուրս ի Վիեննա և ի Թրանսիլվանիա Մաճառներու հետ կարի անհամաձայն գըտնուած են։ Եւ թէպէտ ուզեցին Ռումանիոյ մէջ իսկ հակամաճառ ուղղութիւն մը բռնել, բայց Պուքրէշի կառավարութիւնն իւր մաճառ դրացւոյն անհաճոյ չըլլալու համար արգիլեց ազդուապէս։

ԱՒՍՏՐԻԱ.—Անցեալ շաբթուն արքիդուքս Ֆրանց Ֆերտինանտ Թրիեսթէէ զրահաւոր մը նստաւ՝ աշխարհի շուրջը պտոյտ մ'ընելու։ Թէպէտ գահաժառանգ, բայց իւր նախորդին՝ վաղամեռիկ Ռուտոլֆի չափ ճանչուած մէկը չէ տակաւին։ Իւր հայր, Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր եղբայր Քարլ Լուտվիկ արքիդուքս, ողջ է, ու տակաւին պաշտօնապէս հրաժարած չէ ժառանգութեան իրաւունքէն որ իրեն կը պատկանի։ Այսպիսի պաշտօնական յայտարարութիւն չէ եղած որպէս զի եթէ Ֆերտինանտ իշխան ևս վախճանի ի կենդանութեան իւր հօր, ինք զաւակ չունենալուն համար աւելի հեռաւոր ժառանգներ փնտռել պէտք չըլլայ։ Բայց իրաց բնական ընթացքով Աւստրիոյ ապագայ կայսրը Ֆերտինանտ իշխան պիտի ըլլայ։ Այս երիտասարդ քաջ որսորդ է, և անցեալ տարի 12 հազար որս զարկաւ։ Մշակեալ գլուխ մ'ունի, բարեմիտ մարդ է, բայց շատ չերևիր հանրային կեանքի մէջ, և զգուշաւոր ընթացք մ'ունի։ Աշխարհի շուրջ ուղեւորութիւն մը օգտակար դատուած է իւր փորձառութեան թերին լրացնելու և միտքը բանալու համար։ Ազնուական երիտասարդներ, գահաժառանգին բնական ընկերներն յԱւստրիա, հիմակ առաջուան չափ չեն միայն Վիեննայի մէջ, այլ երկրին այլ և այլ կողմերը կը բնակին, որով երիտասարդ Ֆերտինանտ պէտք զգացած է մեծ ուղևորութեան մը ձեռնարկելու, որ միանգամայն լաւ զուարճութիւն մը պիտի ըլլայ։

Ի ՓԱՐԻԶ ամէն արհեստք իրենց մասնագիտական լրագիրն ունին։ Այս անգամ մուրացկաններն ևս իրենց արհեստին յատուկ լրագիր մը հիմնեցին։

ԱՐԾԱԹԻ գինը նոր անկում մը կրեց, Պրուքսէլի Դրամախորհրդին վրայ դրուած յոյսերուն յօդս ցնդելուն պատճառաւ։

Պ. ՔԷՆԷ ՏԸ ՊՕՌԲԷՌԻ տեղ, որ չընտրուեց դատական Թուղթերուն Բանամայի խորհրդարանական յանձնաժողովոյն տըրուելուն, ընդհանուր դատախազ կարգեցաւ Պ. Սէլէստէն Լուի Թանոն, Վճռաբեկ Ատենի եղեռնական ճիւղին անդամ, որ դատական պաշտօնէութեան ամէն աստիճաններէն անցած է յաջողապէս, և իրաւագիտական երկեր ունի հրատարակած։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄՔ ՊԱՐՈՆ ՏԸ ՌԷՅՆԱՔԻ.—Բանամայի զոհերը խեղճ բաժնետէրերը չեն միայն որոց դրամը կուլ տուաւ այն չըրացուելիք ջրանցքը։ Կեանքեր ալ զոհուեցան, պաշտօններ, գիրքեր, պատիւներ ալ զոհուեցան։ Եթէ անուանի սեղանաւոր Պարոն Ռէյնաք ինքնասպան եղաւ, տասն տարիէ ի վեր ամէն Նոր Նախարարութեան անդամակցող և սեղանաւորական աշխարհին մէջ մեծ համբաւով վայելող Պ. Ռուվիէի պէս կարող ելմտագէտ — քաղաքագէտ մը իւր ելմտական Նախարարի պաշտօնէն հրաժարեցաւ, երբ տեսաւ որ իւր վրայ ևս կասկածներ կան։ (*)

Կօլուա կը պատմէ թէ ինչպէս Պարոն տը Ռէյնաք, իւր մահէն մէկ օր յառաջ, ի զուր աշխատեցաւ համոզելու զՊ. Ռուվիէ, Փիէմանսօ և Քօռնէլիուս Հէրց, որպէս զի իրենց ազդեցութիւնն ի գործ դնեն՝ դադրեցնելու համար այն յարձակումներ որք կ'ուղղուէին իրեն դէմ, դրամ բաշխելու գործն ստանձնած ըլլալուն համար, վեց միլիոն Ֆր. ի փոխարէն, որ վճարուեր է Բանամայի Ընկերութեան սնտուկէն։

«Պարոն տը Ռէյնաք երեկոյեան ժամ ութին տուն դարձաւ յուսահատ։ Սեղանին վրայ բան չկրցաւ ուտել, ըսաւ իւր կնոջ և աղջկան թէ շատ գէշ գըլխու ցաւ մ'ունի, գաւաթ մը թէյ խմեց միայն, և երեսփոխան և Ռեբիւպլիք Ֆրանսէզի տնօրէն Պ. Ժոզէֆ Ռէյնաքի՝ իւր եղբօրորդւոյն տունը գնաց։ Երիտասարդ հրապարակագիրն ամէն բան ըրաւ իւր հօրեղբայրը քաջալերելու, և մեկնած միջոցին ըսաւ. «Դեռ ամէն բան կրնայ կարգադրուիլ, հոգ մի՛ ըներ»։ Երեկոյեան ժամ 10ին, Պարոն տը Ռէյնաք կառք նստաւ, և Մարպէօֆ փողոց ունեցած օթեւանը գնաց, ուր քիչ ետքն եկան իրեն հետ միացան ելմտական Նախարար Պ. Ռուվիէ և սեղանաւոր Պ. Քօռնէլիուս Հէրց, յաջող Գերմանացին որ Ամերիկայի մէջ Տօքթոր եղած է, բայց ինքզինք սեղանաւորական գործերու տալով ի Ֆրանսա, ելեկտրական, մանաւանդ թէլէֆոնական ձեռնարկութեանց մէջ դրամ շահած, և փարիզեան հրապարակի իշխաններէն մին եղած է։

«Հոն վերջին խորհրդակցութիւն մը տեղի ունեցաւ, և Պարոն Ռէյնաք ամէն յոյս կորոյս. զի թէ Հէրց և թէ Ռուվիէ ըսին թէ բան մը չեն կրնար ընել այս լրագրական յարձակումները կասեցնելու և Բանամայի խնդիրը խեղդելու համար։ «Կորած եմ այլ ևս» ըսաւ. Այն ատեն Պարոն տը Ռէյնաք Շանզ Էլիզէ գնաց յայցելութիւն իւր մէկ բարեկամին, բայց քիչ կեցաւ, և կէս գիշերէն քիչ յառաջ իւր ապարանքը դարձաւ ի Մուրիլյօ փողոց։ Հոն մի քանի նամակներ գրեց, շատ մը թուղթեր փճացուց, և կէս գիշերէն մէկ ժամ ետքը, շիշ մը առնլով մէջի թոյնը խմեց և կաթուածահար եղաւ անմիջապէս։ Իւր ընտանիքն ի սկզբան ըսաւ թէ բնական մահուամբ մեռած է, ընտանեկան բժիշկն ևս արտասովոր բան մը չտեսաւ, բայց բժշկային քննութիւնն հաստատեց թէ թոյն կուլ տուած էր։»

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Կրօնական ժողովոյ շաբաթական նիստը տեղի չունեցաւ երէկ ժողովականաց մեծագոյն մասին բացակայութեանը պատճառաւ։

Հարաւային Ռուսիոյ Եկատերինոտար քաղաքէն խմբագրութեանս ուղղեալ նամակ մը, զոր կը հրատարակենք այս աւուր թուով, կը հաղորդէ թէ Նոր-Նախիջևանցի Միքայէլ աղա Բարասուլեան, որ մեռեր է Եկատերինոտարի մէջ, իր կտակաւ ի միջի այլոց հազար ռուբլի կը թողու Ս. Երուսաղիմայ վանքին, ինչպէս նաև կալուածքի մը տարեկան եկամուտին չորրորդ մասը՝ գաւառական դպրոցներու։

Տնտեսական Խորհրդոյ շաբաթական նիստը տեղի ունեցաւ երէկ ի Պատրիարքարան։

Ալնոյ Ապուչխ գիւղի եկեղեցւոյն սեպհական կալուածոց մասին տեղւոյն թաղական խորհրդոյ կողմէ կազմեալ յանձնաժողովն և փոխանորդ Գրիգոր էֆէնտի Պարսամեան հրաւիրուած ըլլալով, Խորհուրդն ընդարձակ խորհրդակցութիւն մը կատարեց նոյն եկեղեցւոյ [illegible] և կարգադրութեան նկատմամբ և հարկ եղած տնօրինութիւններն ըրաւ։

Նէտիկ Փաշայի թաղական խորհուրդը թաղային օրինական տուրքը գանձելու մասին Քաղաքական ժողովէն հրահանգ խնդրած և ժողովն Տնտեսական Խորհրդոյ յանձնած էր պատրաստել նոյն տուրքի հաւաքման նկատմամբ հարկ եղած հրահանգը. Խորհուրդն որոշեց մէկ կողմէ ձեռնարկել նոյն հրահանգի պատրաստութեան և միւս կողմէ յանձնարարեց կենդրոնական համարակալին՝ քննել յիշեալ եկեղեցւոյ վերջին երեք տարուան հաշիւներն և յայտագրով մը պարզել անոր նիւթական վիճակը։

Պալաթու թաղական խորհուրդը յայտագրած էր թէ եկեղեցւոյ մէջ պնակի շրջաբերութիւնը բարձած և անոր տեղ թաղին մէջ գանձանակի մը շրջաբերութիւնը պատշաճ դատած է. Նոյն թաղական խորհուրդն խնդրած էր այդ գանձանակի շրջաբերութեան արտօնութիւն տալ։ Խորհուրդն ընդունեց այս առաջարկն և որոշեց տալ խնդրուած արտօնութիւնը։

Խորհուրդն Ելեւմտից տեսուչ էֆէնտիին հետ խորհրդակցութիւն մը կատարեց գաւառական մուգաթայի տրոց գանձման եղանակին վրայ։ Նոյնպէս զբաղեցաւ Սկիւտարի Ս. Խաչ և Ս. Կարապետ եկեղեցեաց վերաբերեալ կալուածական խնդիրներով։

Կը լսենք թէ Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցի բժշկապետ Տօքթ. Եսայեան պատրաստած է այդ հաստատութեան բժշկական տեղեկագիրն, 1891 յունիս 1է մինչև 1892 դեկտ. հանդերձ վիճակագրական մանրամասն ծանօթութիւններով։ Այս կարևոր աշխատութիւն ի մօտոյ պիտի հրատարակուի առանձին տետրակով։

Այժմ որ մեր մէջ Թատրոնի մասին այնքան անտարբերութիւն կը տիրէ, անշուշտ յիշատակութեան արժանի բան մըն է Տիրան էֆէնտի Փափազեանի ջանքն ու աշխատութիւնն որով հետամուտ կ'ըլլայ զարկ մը տալու հայերէն թատերգութիւններուն։ Ինչպէս անցեալ տարի հրատարակեց ՍԻՐԱՅԻՆ ԶԲՕՍԱՆՔԸ որ այնքան յաջողութիւն գտաւ, այժմ ևս հեղինակած է տեղական կեանքէ նոր թատերգութիւն մը, ՆԵՐԿԱՐԱՐԸ, հինգ արարուածով և մէկ պատկերով։ Փասուլեաճեան էֆէնտի և տիկին Սիրանոյշ յանձն առած են ներկայացնել սոյն հայերէն թատերգութիւնը Վէրթի Թատրոնին մէջ։

Ցառաջիկայ կիւրակէ (13 դեկտ.) ի տօնի Ս. Ցակոբայ՝ պատրիարքական Փոխանորդ Գեր. Տ. Գաբրիէլ Ծ. վարդապետ Ճէվահիրճեան հանդերձեալ է, ըստ հաստատեալ սովորութեան, յատուկ Ս. Պատարագ մատուցանել Թաղիս Ս. Եկեղեցւոյն մէջ, ուր ի պահու Ս. Պատարագի հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի վասն հոգւոյ բարեյիշատակ ծնողացն Ցակոբեան երկուքին հարազատաց՝ Ազնուաշուք Միքայէլ և Ցովհաննէս էֆէնտիներու։

Զայս ծանուցանելով ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան։

Ի Դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Ս. Գէորգ եկեղեցւոյն Սամաթիոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
ՄԻՀՐԱՆ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ Ղ. Մ. ՄԻՔԱՅԵԼԵԱՆ
8 Դեկտ. 1892 365

Ներքին լուրեր

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ դեսպանատան մէջ երէկ գիշեր հացկերոյթ մը տրուեցաւ։ Ներկայ էին Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Ճէվատ փաշա, Արտաքին գործոց Նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշա, խորհրդական Վսեմ. [illegible] փաշա, Մէքթուպճի Միւնիր պէյ, Բերայի Թաղապետութեան տնօրէն Մաճիտ պէյ, Անտառաց և հանքաց ընդհանուր տնօրէն Գույումճեան Պետրոս էֆէնտի, կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին Թարգման Վէքիլ էֆէնտի, արտաքին թղթակցութեանց քարտուղար Նուրի պէյ, հաշուակալութեանց դիւանին տնօրէն Օհան էֆէնտի Պաղտատլեան, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին առաջին Թիկնապահ գնդապետ Շաքիր պէյ, կայս. Թիկնապահ Շէրիֆ պէյ, արտաքին թղթակցութեանց դիւանին դեր-տնօրէն Եուսուֆ պէյ և իտալական, պարսկական, շուէտական, սերպիական ու հելլենական դեսպանք։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ.— Աւստրիական ու սպանիական դեսպանք երէկ Բ. Դուռն երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. խորհրդականին հետ։

ՀՆՏԱԽՏ.—Դեկտեմբեր 7ին ի Տրապիզոն հնախտէ 11 դէպք ու 7 մահ։ Նոյն օրուան երեկոյէն մինչև հետեւեալ առաւօտը 6 դէպք ու 2 մահ։ Դեկտեմբեր 5ին ի Վան՝ 2 մահ։ Նոյեմբեր 29էն դեկտեմբեր 3, Վանայ Թօթոր գիւղախումբին երեք գիւղերու մէջ 15 դէպք և 16 մահ։

Դեկտեմբեր 6ին և 7ին Կարնոյ քաղաքին ու նահանգին միւս կողմերուն մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։

ԲԱՆՏԱՐԿԵԼՈՑ միաձև հագուստ մը պատրաստել տալու մասին յատուկ յանձնաժողովին կողմէ տրուած որոշումը պարունակող տեղեկագիրն ի մօտոյ պիտի մատուցուի Վեհ. Սուլթանին։ Տեղեկագրին հետ պիտի մատուցուին նաև շինուելիք հագուստներու նմոյշները։

ԱԼԻՒՐ.—Քաղաքապետ Վսեմ. Րըտվան փաշայի Նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուած է նկատողութեան առնելու համար Թուրքիոյ տեղական ալիւրներու գիներու խնդիրն, որք Ռուսիայէն և Հունգարիայէն եկած ալիւրներու գինէն բարձր են և այսպէս տեղական ալիւրները չեն կըրնար մրցիլ օտար ալիւրներու հետ։ Ի վաղուց անտի կ'առարկուէր թէ տեղական ալիւրներուն գնոց բարձր ըլլալուն պատճառ կ'ըլլան ջաղացպանք, որք ցորեն աղալու համար բարձր գներ կառնուն։ Վերոյիշեալ յանձնաժողովն ջաղացպանները կոչելով քննութիւններ կատարած և տեսած է որ ասոնց պահանջած գները թէև բարձր են, սակայն ո՛չ այն աստիճան որ օտար ալիւրներն այդ պատճառաւ հրապարակի վրայ աւելի յարգ ստանան, այլ հաստատած է թէ ալիւրներու գնոյն բարձրացման բուն իսկ պատճառն է Անատօլուի երկաթուղեաց ընկերութիւնն, որ փոխադրութեան համար բարձր գին մը կառնու։

Երկաթուղւոյ ընկերութիւնը ապրանք մը Էնկիւրիէն մինչև Նիկոմիդիա փոխադրելու համար իւրաքանչիւր օխայէն տասն և ութ-քառորդ փարա կառնու, մինչդեռ ուղտերու միջոցաւ այդ ապրանքներ տասն երեք և առ առաւելն տասն և հինգ փարայի կը փոխադրուին։ Ընկերութիւնը նոյնպէս հինգ ղրուշ կառնու կէս քիլէ ցորենի փոխադրութեան համար, մինչդեռ այդչափ ցորենն Էնկիւրիի մէջ 5½ կամ 6 ղրուշի կը ծախուի։ Կովի մը փոխադրութեանը համար 324 և ոչխարի մը համար ալ 48 ղրուշ կառնու երկաթուղին։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպանատունը արտօնութիւն խնդրեր է Բ. Դրանէն՝ Նիւարք մարտանաւուն Տարտանէլէ անցնելուն համար։ Այդ մարտանաւուն մէջ կը գտնուին Տենհամ ծովակալն և Կ. Պոլսոյ ամերիկեան նոր դեսպան Պ. Թօմսըն։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսչութեան պաշտօնատան մէջ դասարան մը հաստատուած է ուր պիտի ուսուցուի ապրանքներու գին որոշելու եղանակը։ Այդ դասարանին մէջ երկուշաբթի օրէն ըսկըսած են դասախօսութիւնք։ Դասարանին վերատեսուչ կարգուած է խորհրդական Պերթրամ էֆէնտի, իսկ տնօրէն և ուսուցիչ կարգուած է սակացուցերու դիւանին տնօրէն Զիհնա պէյ։ Դասաւանդութեանց եղանակին համար հրահանգ մը ևս պատրաստուած է։ Առ այժմ օտար ապրանաց ինչպէս նաև Գալաթիոյ և Քիրէճ Քաբուի մաքսատուններէն պէտք եղածին չափ պաշտօնեայք նոյն դասարանը կը յաճախեն։

ՇՈՒԷՏ-ՆՈՐՎԷԿԻՈՑ Թագաւորն իր անուան տարեդարձին առթիւ Բեւեռային Աստղ պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է Կ. Պոլսոյ շուէտական դեսպան Սմէնպօք կոմսին։

Պ. ՎԷՐԷՆԻՔԻ փաստաբանք Աթէնքի վերաքննիչ ատենին պիտի դիմեն՝ մայրաքաղաքիս հելլենական հիւպատոսարանի այն վճռին դէմ, որով չեղեալ կը հռչակուի Օր. Եօրկիատէսի և Պ. Վէրէնիքի ամուսնութիւնը։

ԻՍԿԷՆՏԷՐՈՒՆԻ մաքսատան ութ ամսուան հասոյթն՝ մարտէն մինչև հոկտեմբեր վերջ՝ 1,083,500 ղրուշ աւելի եղած է բաղդատմամբ նախորդ տարուան նոյն ամսոց հասոյթին։

ՍԿԻՒՊԷՆ կը գրեն թէ տեղւոյն յունաց նախորդ մետրապոլիտ Տ. Բաքխիօս, որ կաթուածէ կը տառապէր, մեռեր է։

ՀԱՐԻՒՐ ԲՍԱՆ և վեց տարեկան մարդ մը կապրի տակաւին Էյուպի մէջ։ Այս մարդ Պուխարացի է և անունն է Հաճի Ապտուլլահ. իւր ֆիզիքական ու բարոյական կարողութիւնները կը պահէ։ Հաճի Ապտուլլահ ամէն տարի իւր հայրենիքը կերթայ ու կը վերադառնայ։ Ակռաները երկու անգամ թափած են և կրկին անգամ ակռայ հանած է։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Այսօր ժամ 5¼ին մայրաքաղաքիս մէջ երկրաշարժի բաւական սաստիկ ցնցում մը զգացուեցաւ։

ՈՉԽԱՐՔ.—Հայտար Փաշայի երկաթուղիով այսօր մայրաքաղաքս կը բերուին հինգ հազար ոչխարներ։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց նախարարութիւնը տասը տարի պայմանաժամաւ հնարիչի արտօնագիր տուած է Նշան անուն անձի մը որ պտուտակաւոր ծխափայտ մը հնարած է ծխախոտէն գոյացած աղտին (զիֆիր) առաջքն առնլու համար։

ԲԵՐԱՅԻ ոստիկանաց ժողովին Նախագահ [illegible] տար փոխադրուած և իրեն յաջորդած է Սկիւտարի ոստիկանաց ժողովին Նախագահ Հասան էֆէնտի։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.— Պետական Խորհրդոյ ընդհանուր դատախազութեան դիւանի քարտուղարներէն Հիւսէյին պէյ ծրագիր մը մատուցանելով ձեռնհաս իշխանութեան Համազգային Անկելանոցին համար տարեկան երկու հազար ոսկւոյ հասոյթի աղբիւր մը ցոյց տուած է։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ վերատեսչութիւնը Նամակատուն մը և հեռագրական կայարան մը պիտի հաստատէ Հայտար Փաշա-Նիկոմիդիա գծին վրայ գտնուած Թավշանճըլ անուն տեղը։

ՆԱՖԱՐԻ առջև քարափ մը շինելու համար անձի մը կողմէ մենաշնորհ խնդրուած է։ Հանրօգուտ շինութեանց ժողովն նկատողութեան առած թէ՛ այդ և թէ ուրիշ մէկ քանի անձերու կողմէ այդ նպատակաւ եղած առաջարկները։

ԽՂՃԱՄԻՏ ԱՆԵՐ ՄԸ.—Անցեալ տարի, Բերայի հուգուգի դատարանին բարապաններէն Իսմայիլ աղա մէկ քանի բարեկամներու հետ կ'ելլէ իր փեսին Հիւսէին աղային կերթայ և կ'առաջարկէ նմա որ քովը ունեցած ստակն իրեն տայ ի պահ. իր հոգածու վարմունքին պատճառները պերճախօս կերպով մի առ մի կը թուէ, և վերջապէս կը համոզէ խեղճ փեսան որ ունեցած երեք հարիւր ոսկին իրեն յանձնէ։

Օրեր կ'անցնին. Հիւսէին աղան իր աւանդ դրած ստակին պէտք կ'ունենայ. կ'երթայ աներոջն ու կուզէ իր դրամը։ Պարկեշտ աները զարմացած դէմք մը կ'առնու.

—Ի՞նչ, երեք հարիւր ոսկի՞, դուն ինծի երեք հարիւր ոսկի՞ տուած ես, կ'ըսէ։

Հիւսէին աղա կը կարծէ թէ ցնդեր է աներն ու կը սկսի տեղն ի տեղը յիշեցունել իր ստակը ձեռքէն առնլու համար անոր ըսած խօսքերը։ Զո՛ւր ջանք. աները, որ իր յիշողութեամբը չէր փայլեր, կը խնդայ անոր քիթին։

Այն ատեն Հիւսէին աղա կը բարկանայ, Բերայի դատարանին կը դիմէ, ուր խղճամիտ աները թէև կը փորձէ նորէն փայլիլ իր տկար յիշողութեամբը, սակայն իր բարեկամներն որք ականատես եղած էին ստակին յանձնման, ճշմարտութիւնը կը յայտնեն բացէ ի բաց։

Դատարանն երկու ամսուան բանտարկութեան, 350 ոսկիի վճարման և տուգանքի կը դատապարտէ Իսմայիլ աղան, որուն յիշողութիւնն անշուշտ մեծ բարւոքում մը պիտի կրէ բանտին մէջ։

ՍԻՒՔ ԹՈՒՆՆԻՆԵՐԸ այս գիշեր կուտայ, դեսպանական երրորդ երեկոյթը ճոխ ու նոր յայտագրի մը համաձայն։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Կիրակի գիշեր գողութիւն մը գործուեցաւ աւստրիական դեսպանատան մէջ։ Առաջին Թարգման Պ. Միւլլէր իր սենեակը կը մտնէր, երբ գէշ երեւոյթով մարդ մը կ'ելնէ դիմացը, որ կահերը կը խառնշտկէր և րեվոլվերով մը զինուած էր։ Թարգմանը տեսնելով որ մարդն իրեն նշան կ'առնէ, ետ կը դառնայ շտապով և ծառաները կը կանչէ։ Այդ միջոցին, գողը ժամանակ կունենայ խոյս տալու և իր մեկնումէն ետք, կը հաստատուի թէ 25 ոսկի և քանի մը արժէքաւոր նիւթեր գողցուեր են։

(Մօնիթէօր)

ԱՐԺ. ՊԱՏ. ՏՈԳ. ԷՏՎԻՆ Ի. ՊԼԻՍ
ԿՆՔԵՑ ԻՒՐ ՄԱՀԿԱՆԱՑՈՒՆ
Ի ՀԱՍԱԿԻ 75 ԱՄԱՑ

Հանգուցեալն քսան տարիէ ի վեր Տաճկաստանի, մանաւանդ Կ. Պոլսոյ մէջ, Պորտ ընկերութեան կողմանէ իբրև Միսիոնար աշխատած և իբր տասը տարի Աւետաբերի խմբագրութեան պաշտօնը վարած էր։

Ցուղարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը պիտի կատարուի վաղը, հինգշաբթի, ի ժամ 12 (Ը. Ե.), Սկիւտարի բողոքականաց ժողովարանին մէջ, և անոր մարմինը պիտի փոխադրուի Ֆէրիքէօյի գերեզմանատունը, ուր թաղման պաշտօնը պիտի կատարուի ի ժամ 2½ (Ը. Ե.)։

Շոգենաւը կը մեկնի կամուրջէն Քիւսկիւտար ի ժամ 11.5 (Ը. Ե.), և ըստ Ֆրանգաց ի ժամ 6.25։

Կը խնդրուի որ բարեկամք ներկայս իբրև հրաւիրագիր ընդունին։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Պաշտօնական վերջին վիճակագրէն կ'երեւի թէ հնտախտի ծագումէն ի վեր բովանդակ Ռուսիոյ մէջ 550 հազար անձինք վարակուած են և 260,000 անձինք մեռած են։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ.— Ճէյ Կուլտի կտակը վաւերացաւ։ Կտակակատարներն յայտարարեցին իրենց պաշտօնագրով թէ հանգուցեալն ի Նիւ Եորք երկու միլիոն տոլարի անշարժ կալուածք ունի և 70 միլիոն տոլարի շարժուն ստացուածք, (ընդ ամենայն 360 միլիոն ֆրանք)։ Բոլոր հարստութիւնն եօթն բաժին ըրած էր, իւր վեց զաւակաց և իւր կնոջ, որ մեռած ըլլալով իրմէ յառաջ, անոր ալ հարստութիւնը զաւակներուն բաժնուած է։ Անդրանիկ որդին երկու բաժին կը ժառանգէ, և իւր հօր գործերը կը շարունակէ։ Այս հաշուոյ մէջ չեն այն գումարներ զորս ի կենդանութեան տուած է իւր զաւակաց։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 20 Դեկտ.— Ընդհանուր դատախազը Խորհրդարանէն արտօնութիւն խնդրեց դատի ենթարկելու Խորհրդարանի անդամներէն Պ. Ռուվիէ (հրաժարեալ նախարարն ելեւմտից), Էմմանուէլ Արէն, Անտօնէն Բրուստ, Տը լա Ֆօքոնըրի, Լէօն Ռընօ, Ալպէռ Կրէվի, Պէռալ, Տըվէս և Թէվընէ։

ՖԷՌԻԷՌ (Ֆրանսա).—Պարոն Ալֆոնս տը Ռոչիլտ, որ հոս որսի կը պարապէր, արճիճ (սաչմա) մ'ընդունեց աչքին մէջ, որ սակայն գէշ վիճակի մէջ չէ։

ՍՈՖԻԱ.—Ֆերտինանտ իշխանի ամուսնութեան զրոյցք պաշտօնապէս կը հերքուին։

Վաճառական

ՂԱԼԱԹԻԱ, 9 Դեկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	110 5/8
3 » Փարիզի »	22 75

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՈՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ զոց. [Միաց. Դ. Սէրի]		24 06
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	23 39
Կէս օրին		23 39
Թանզիմաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		— —
» » ժամ 3ին		— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառ. Միւն	Ա. Սէրի	55 ½
»	Բ. »	32
»	Գ. »	24 15

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Օսմանէթ ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	5 10
Քրէտի ժէնէրալ	» »	8 06
Պանք տը Բօնս.	» »	5 08
Սօս. Շանժ է վալէօր	» »	4 26
Րէժի	» »	15 37
Թրամուէյ	» »	635
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	90 ½
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի		78

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղր.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 38
Անգլիական ոսկի	»	110 21
Մարք (Գերմանական ոսկի)	»	107 25
Իմբէրիալ	»	90
Քրիմիկ	»	51 20
Րուպլ Թղթադրամ	»	9 07
Մէճ. արծաթ [տարբ.]	»	107 36
Մանր արծաթ	»	103 20
Մէթալիք	»	96
Թասֆիյէ	»	— —
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 20 Դեկտեմբեր

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 90
» » 4 ½ %	105 45
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 07½
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	476 25
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	431 25
Օսմանեան Երկաթուղի	90 62½
» Րէժիի բաժնեթուղթք	360
Պանք Օթօման	597 50
Քրէտի Լիօնէ	— —
Իտալական Ռանթ 5 %	93 35
Եգիպտական միացեալ	500
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 14
Օսմանիյէ (Օսմանեան քոնսօլիտէ)	376 87½

ԼՈՆՏՈՆ, 20

Անգլ. քոնսօլիտէ	97 31
Օսմ. » Սէրի Դ.	21 87
» » » Ա.	55 ½
» » » Բ.	32
» » » Գ.	22 3/8
Օսմ. փոխառութիւն 1871	97 3/4
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	94 3/4
Պանք Օթօման	13 3/4
Այտընի երկաթուղի	19
Գասապայի Երկաթուղի	— —
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիյէ)	99
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	104
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	103 ½
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 324

ՎԻԵՆՆԱ, 20

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	120 40
» Փարիզի »	47 77
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթք	168
» Երկաթուղի	45 20

ՊԵՐԼԻՆ, 20

Օսմանեան Երկաթուղի	90 30
Օսմ. Րէժի	178
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 245
» Փարիզի »	80 60

ՓԱՐԻԶ ՓԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

ՓԱՐԻԶ, 20

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 37½
Եգիպտական միացեալ	— —
Օսմ. քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	21 92½
Օսմ. Երկաթուղի	90 75
Օսմ. Րէժի	359 37½
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	476 25
Բրիօրիթէ Թիւրք	431 25
Պանք Օթօման	594 37½
Օսմանիյէ	— —

Գիներն ինկան՝ Խորհրդարանի անդամոց դատի ենթարկման վրայ։

ՆԱՄԱԿ ԼՈՆՏՈՆԷ

ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ ՔԷՄՊՐԻՋԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Բ.

(Շարունակութիւն եւ վերջ)

Մեր [illegible] վարժարաններու ուսանողաց համար զարմանալի երեւի թերեւս երբ լսեն թէ համալսարանին ուսանողը իրենք կը հայթայթեն իրենց համար պէտք եղած կահ կարասիքը։ Իւրաքանչիւր ուսանող գոլէճներէ միոյն մէջ ունի երկու սենեակ. Այս սենեակներէ մին կ'ըլլայ իր ննջարանը, և միւսն ալ ամէն բան՝ պարագային համեմատ — սեղանատուն և ննջարան և ծխարան և հիւրանոց և ուրիշ ինչ որ ուզէք։ Ուսանողն ինք կ'ընտրէ իր սենեակներուն զարդարանքը՝ նաև ինք կը ճարէ զայնս։ Համալսարանին սենեակներուն այցելած ատեն սակայն, մարդ կը զգայ թէ ինչպէս պահուած է տեսակ մը միօրինակութիւն. կահաւորման և ուրիշ մանրամասնութեանց մէջ կը նշմարուի նմանութիւն մը, որ անշուշտ վերագրելի է սովորութիւնը յարգելու աւանդապահութեան. Նոր ուսանողներն հիներէն կ'օրինակեն ամէն բան՝ քիչ փոփոխութեամբ։ Հետեւեալ միջադէպը կը պատմէր ինծի Քէմպրիճի կեանքին մօտէն ծանօթ բարեկամ մը. քիչ մը զուարճալի մասովը հանդերձ այդ միջադէպ կը ցուցնէ սովորութեանց ուսանողական սերունդէ սերունդ անցնիլը։ Աւասիկ պատմութիւնը.— Բարի ուսանող մը օրին մէկը իր քոյրը համալսարան կը հրաւիրէ այցելութեան համար։ Համալսարանին այլ և այլ կողմերը պտտելէ վերջ մեր ուսանողը բնականաբար կ'ուզէ քրոջը ցոյց տալ իր սենեակներն, ուր կ'երթան միասին։ Անանկ կը պատահի որ նոյն գոլէճի նախկին ուսանողներէն մին Քէմպրիճէ անցած միջոցին ժամանակին իր բնակած սենեակներն անգամ մը աչքէ անցունել կը փափաքի. կ'երթայ առաջին սենեակը, ուր հիմա կը բնակէր մեր յիշած ուսանողը։ Նախկին ուսանողը սենեակը մտնելուն ամէն բան գրեթէ իր ձգած վիճակին մէջ գտնելով կը բացագանչէ. «ամէն բան առաջուան պէս, ամէն բան նոյն տեղը. մի և նոյն սեղա՛նը, միևնոյն գզրո՛ցը, միեւնոյն գրքակա՛լը»։ Ցետոյ մեր ուսանողին հետ կ'այցելէ երկրորդ սենեակը զոր նմանապէս ինք գրաւած էր տարիներ առաջ. դուռը բացածին պէս կը տեսնէ օրիորդ մը՝ մեր բարի ուսանողին քոյրը։ Այցելուն կը շարունակէ իր բացագանչութիւնք նոյն շեշտերով «միեւնոյն կի՛նը»։ որուն վրայ մեր շփոթ ուսանողը կը ստիպուի յարել թէ իր քոյրն էր երրորդ անձը։ Այցելուն սակայն կ'աւելցնէ իր ամփոփ շեշտերով «միեւնոյն պատմութի՛ւնը»։

Համալսարանի դասուց ընթացքի մասին քանի մը խօսք ևս աւելցնել կ'արժէ թերեւս։ Իւրաքանչիւր գոլէճ իր ուսանողաց համար ունի դասընթացք մը, որուն կը հետեւին ամենքն ալ անխտիր։ Ասկէ զատ կայ նաև համալսարանական կոչուած դասընթացք մը, որուն կը հետեւին բոլոր գոլէճներու ուսանողք, հոգ չէ թէ ո՛ր գոլէճին վերաբերին, բաւ է որ պահանջուած պայմանները գոհացուցած ըլլան։ Ընդհանուր խօսքով ուրեմն այս դրութեան օգուտը սա կ'ըլլայ որ ուսանողը նոյն նիւթին վրայ երկու տարբեր դասախօսութեանց կը հետեւի։ Համալսարանին տարբեր գոլէճներու բաժնելը ինքնին մեծ առաւելութիւն

(*) Պ. Ռուվիէի հրաժարումը Սակարանին մէջ անկում պատճառեց, ինչպէս Ճէյ Կուլտի մահը՝ բարձրացում գնոց։

մը ունի կարծեմ։ Ամէն մէկ գոլէճ կը ջանայ բարձր դիրք մը պահել և թերևս իր դրացի գոլէճէն բարձր թուով աշակերտներ ունենալ։ Դասատուք մասնաւոր ջանք և խնամք կը տանին որպէսզի իրենց սաներ համալսարանական քննութեանց մէջ յաջող դուրս գան։ Համալսարանն ինքնին հարկաւ կը ջանայ դէմ դնել արտաքին մրցմանց և այդ ընդհանուր կերպով լաւ բան մ'է. իսկ ներքին այս «բարեկամական» մրցումներ իրենց գործնական օգուտներն ունին ուսանողին համար։ Իւրաքանչիւր գոլէճի դասատուք անհատական հետաքրքրութեամբ կը հսկեն իրենց ուսանողներուն վրայ. դասարանէն դուրս ալ յօժար են յաճախ օգնել իրենց գոլէճի սանուց, սանոց պատիւը իրենցը համարելով։ Դասատուաց հոգատարութիւնը երբեմն կուգայ նաև ուրիշ առիթներով. օրինակի համար, դասատուք կը հսկեն ուսանողաց ապրելու և կամ ստակ վատնելու ընթացքին վրայ և սահման մը կը դնեն ուսանողին իր իսկ դրամը վատնելու մասին։

Համալսարանին այսպէս տարբեր գոլէճներ կազմուելուն օգուտն աւելի լաւ ըմբռնուի թերևս յիշելով թէ երբեք հազարէ աւելի ուսանողներ կան հոն, և վերոյիշեալ դրութեան տակ ուսանողք կը վայելեն պէտք եղած հոգածութիւնն և օգնութիւնն իրենց դասատուներէ։ Տարակոյս չկայ թէ Քէմպրիճի համալսարանն ամէն տեսակ ուսմանց համար անզուգական տեղ մ'է. տարակոյս չկայ նմանապէս թէ հոն ուսանողը պատեհութիւն ունի ըլլալ մեծ և նշանաւոր մէկը եթէ քաջ ըմբռնէ «Cauis» գոլէճի բակին մէջ գտնուած երեք կամարներու վրայ արձանագրուած վերտառութիւններն. խոնարհութեան, առաքինութեան և իմաստութեան դուռ։ Երեք կամարներու վրայ վերի կարգովը շարուած են այս վերտառութիւնք, որով անշուշտ այդ գոլէճին հիմնադիրը կ'ուզէր հասկցնել թէ պատիւ ստանալու համար ըլլալու է խոնարհ, առաքինի և իմաստուն։

Երկրորդ յօդուածով մը նպատակ ունիմ խօսիլ համալսարանական զբօսանաց և հետաքրքրական սովորութեանց մասին։ ԱՐՄԷՆ ԳՆՈՒՆԻ

Լոնտոն, դեկտ. 10

ԿՏԱԿ

Եկատերինոտար, 18 Նոյեմ.

Յայտնի է որ Ազգիս մէջ պատահել են յաճախ բարեգործ մարդիկ, որոնք իրենց մահուանից յետոյ կտակներ են թողուցել զանազան բարեգործական նպատակաւ. այդ կտակների շատերը մինչեւ ցայսօր անկատար են մնացել կտակակատարների թուլութեան և անտարբերութեան շնորհիւ։ Իսկ մէկ քանիներն ալ հակառակ կտակողի ցանկութեան՝ կտակակատարների քմահաճոյքին համեմատ են գործադրուել, որով կտակներու միտքն ու նպատակը փոխուել է ու կարգ մը հաստատութիւններ, եկեղեցիներ, դպրոցներ ու վանքեր զրկուել են իրենց ժառանգութիւնից. ահա այս տեսակ հանգամանքներ ի նկատի առնելով պարտ անձին եմ համարում յայտնել մի կտակի մասին, որն ըրած է Նոր-Նախիջեւանցի Միքայել աղա Գարասուլեանը «բնակիչ Եկատերինոտարու». այդ կտակում հանգուցեալն իւր ժառանգորդաց և տեղական մի քանի հաստատութիւններու բաւական խոշոր գումարներ կտակելուց յետոյ, ի միջի այլոց կտակում է Ս. Երուսաղեմայ Ս. Յակոբայ վանքին (1000) հազար ռուբլի և յօգուտ գաւառային քաղաքի մը հայոց դպրոցներին և այլ բարենպատակ հաստատութիւններին մի յայտնի կալուածքի տարեկան եկամտի գումարին չորրորդ մասը տարեց տարի ուղարկել ու նպատակին հասցնել։

Կը խնդրեմ որ ներկայս հրատարակել հաճիք ի գիտութիւն Ս. Երուսաղեմայ Միաբանութեան և տեղացի ազգայնոց, որով գործին վերահասու լինելով առանց զեղծման կարենան իւր ժամանակին իրենց իրաւանց տէրը դառնալու։ Յ. ԶՕՐԵԱՆՑ

Գաւառական լուրեր

ԿԱՐԻՆ, 19 Նոյեմ.

Կարի՛նն ալ սեւ հողը դրինք. հայ լեզուի և հայ բանաստեղծութեան այդ կուրիւնը։ Քօլերան, գողցես իր ճգանց վերջին ուժն, իր օրհասի կատաղութեան վերջին ժահրն՝ երբ արդէն կ'զգար թէ պարտաւորուած էր տեղի տալ այլեւս, թափեց դժբաղդ այդ երիտասարդին վրայ։ Բժշկական խնամք, բարեկամական հոգածութիւնք և գուրգուրանք օգուտ չըրին բնաւ, եւ վերջապէս մեռաւ Կարին՝ ուժեղ, ազնիւ և յուսալից երիտասարդն, դեռ հազիւ բոլորած իւր երեսներորդ տարին, կենաց ամենէն վառվռուն ու ամենէն բեղուն ժամանակը։ Լուռ ու մունջ եղաւ իր թաղումն ալ իր գործունէութեան նման. պարագան չէր ներեր որ աւելի շքեղ կազմակերպուէր իւր յուղարկաւորութիւնն, որ՝ սակայն, հակառակ այդ սրտմաշուք և կաշկանդիչ պարագային, անշուք ալ չանցաւ. իւր դագաղը կը բոլորէին Սանասարեան Վարժարանի Տեսչութեան անդամք, Ուսուցչական մարմինն, ընթացաւարտ պարոնայք, Ազգային վարժարանաց ուսուցչաց մեծամասնութիւնն և զինքն յարգող ու սիրող շատ մը բարեկամներ։

Տարօնոյ գաւառի Ջիարէթ գիւղէն էր Կարին Մկրտչեան, ընթացաւարտ Ս. Էջմիածնի Գէորգեան Ճեմարանին։ 5—6 տարիներէ հետէ քաղաքիս Սանասարեան վարժարանին մէջ կը վարէր Հայերէն լեզուի երկրորդական ուսուցչութեան պաշտօնն։ Դեռատի սանուց ամէն տարուան քննութեանց միջոցին ցոյց տուած գնահատելի յառաջադիմութիւնք և այս տարի նորա առաջին ուսուցչութեան բարձրացումն անհերքելի ապացոյց են կրթական ասպարէզին մէջ ձեռք բերած կատարեալ յաջողութեան։ Բացի Հայերէն լեզուի հմտութենէն, երիտասարդ հանգուցեալն օժտեալ էր բանաստեղծական մի բնածիր հանճարով, իւր ճկուն գրչի ներքեւ մի զկնի միոյ ի յայտ կուգային երփն երփն և հեշտալուր իւր տաղանդի երկունքն առանց երբեք դժուարութեան, առանց ամենեւին բռնազբօսիկ քմահաճոյից։ Իւր յաճախակի արտադրած ափ յափոյ քերթուածք, որք մէկ մէկ գոհարներ կրնան նկատուիլ, մեծագոյն ապացոյց են իւր բանաստեղծական բնական կարողութեան։ Իսկ Սանասարեան վարժարանի տարեկան քննութեանց և օգափոխութեանց ու շրջագայութեանց առթիւ իւր արձակ նկարագրականք, որք քանիցս երեւցան «Արեւելք»ի Թերթիդ սիւնակաց մէջ՝ ի վեր կը հանեն հանգուցեալին գրագէտի ճաշակն ու կարողութիւնն, և որոց համար հանգուցեալն արժանացած էր Երջանկայիշատակ Սանասարեան Բարերարին գոհունակութեան և մի թանգ նուէրին, որ կը կազմէր եբենոսէ գեղակերտ մի թանաքաման և գրիչ։

Կարին կը թողու խառն ի խուռն շատ մը գրաւոր բանաստեղծութիւններ՝ ընդհանրապէս աշխարհաբար լեզուաւ։ Նմանապէս ձեռնարկած էր իր ուսուցած մեթոտով հայերէն արդի լեզուի դասագրքեր պատրաստելու։

Բաղձալի էր որ վարժարանիս Պատ. Տեսչութիւնը պաշտօն յանձնէր ընթացաւարտ պարոններուն հետամուտ լինել երիտասարդ հանգուցեալին բոլոր ստանուածներն ի մի ամփոփել և հրատարակութեան տալ, և միանգամայն նորա ձեռնարկած դասագրոց շարունակութիւնն ստանձնել և յաւարտ ածելով՝ զայնս ևս մամուլ յանձնել։ Այսու նոքա թէ՛ անմահացուցած պիտի լինին յիշատակն վաղամեռիկ բանաստեղծին և հայկաբանին՝ օժտելով նաև բանաստեղծութիւնը սիրուն ու գողտրիկ քերթուածոց հաւաքածոյով մը, և թէ՛ մեծ ծառայութիւն մ'ալ մատուցած մեր ազգային վարժարանաց՝ ընծայելով անոնց հայերէն արդի լեզուի ընտիր դասագրքեր, որոց պէտքը դժբաղդաբար շատ զգալի է ի մեզ։ Մաղթելով և սպասելով որ մեր այս փափագ իրականանայ, այս առթիւ կարեւոր կը համարիմք խոնարհաբար հարցնել յորոց որ անկ է թէ ո՞ւր մնացին, ի՞նչ եղան Սանասարեան վարժարանի Տեսչութեան անդամներէն ողբացեալն Պօղոս Դեփիանի գրական աշխատութիւններն բազմաճիւղ և բազմօգուտ, որք երկար տարիներու հոլովման հակառակ տակաւին ի մթան կը մնան, թերեւս փոշւոյ տակ։ Ցանկալի էր որ Կարինի յիշատակին հետ անմահանար նաև յիշատակն Դեփիանի, լոյս տեսնելով նորա երկերն։ Նոյն վարժարանի տեսչութեան յարգելի անդամոց նուիրական պարտականութեան կը պատկանի մանաւանդ իրենց արժանայիշատակ ընկերին անուան փառաւորումն, որոյ մէջ ևս ունին իրենք մեծագոյն բաժինն։

Է՞ր թողուլ որ ծաղն իր արմատին, ծաղիկն իր ծղօտին և թռչունն իր բունին վրայ թառամին ու չորանան անօգուտ և անյիշատակ։

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԲԱՐՔ

ՀԻՒԾԱԽՏԱՒՈՐԸ

Ա.

Երբ խաւար ձայնով գիշեր բարի ըսելէն ետքը գինետունէն դուրս կ'ելլէր Նաւավար Պետիկը, ժամը գիշերուան երեքն էր և անձրեւը կը տեղար յուսահատեցուցիչ սաստկութեամբ։

—Բէ՛հ, ի՞նչ ըսեմ սատանի խաֆաին, մըլթաց կծոտ քայլեր առնել սկսելով եւ գլուխը ծռած անձրեւին ուժգնաբար կայլակներուն տակ, չէմ-իմէն խաբերը մոռցայ... հ՛ը, մեր գործը սատանի էկեր է սատա՛նկ կերթայ։

Քայլ մը հեռուն չտեսնելու աստիճան մութ կը տիրէր, մութ՝ որուն ահարկութիւնն աւելի կը սաստկանար տեղատարափին համատարած սարսուալի շառաչէն եւ փողոցներուն քարայատակներէն վազող հեղեղներուն խուլ ամուկէն։

Այդ խօսքէն ետքն ալ բառ մը չարտասանեց հէք Նաւավարը, որ ջուրի վրայ մնացած և անով սնած ըլլալով՝ տեսակ մը յարգանք կը տածէր անոր նկատմամբ, թէեւ այս անգամ անձրեւի ոչ շատ ախորժելի երեւոյթին տակ ներկայանար իրեն ջուրը։

Քառորդէն աւելի շարունակ քալեց՝ օխա մը հաց բազուկին տակ, ոտուըները քսկռտելով թաց, ցեխոտ սալարկին վրայ, տքալով, խծալով։ Վերջապէս կեցաւ, սփոփանքի հեւոտ լայն հառաչանք մը դուրս թռաւ անոր տանջուող կուրծքէն, եւ ձեռքն երկնցունելով բռնեց դրան մը ուռնակը, պահ մը կրթնեցաւ անոր վրայ՝ խոնջէնքի անհնարին թափով մը և յետոյ զարկաւ։

Տունը որուն դուռը կը զարնէր Նաւավար Պետիկ, ցած, շատ ցած տուն մըն էր, այնքան ցած որ պիտի կարծուէր որ այդ սաստկավազ անձրեւին տակ պիտի կքէր, գետնին փակէր, կաթուածահար մարդու մը պէս որ կը տապալի յանկարծ անշշուկ անշշունչ։ Օ՛հ, ի՜նչ հանգիստ էր Պետիկ այն տեղ, բարեբար ուռնակին կրթնած, անոր վրայ թափելով այն օրուան, ամէն օրուան, թերեւս իր կեանքի բոլոր օրերուն բովանդակ խոնջէնքը, հաւաքուած յոգնութիւնը բոլոր։ Իր ամէն քաշածներէն նոյն անհունապէս սփոփարար էր այդ ուռնակը, որուն սառուցիկ հպումը մխիթարութեան պէս բան մը կը ներշնչէր Պետիկին. միտքէն կ'անցունէր որ մինչեւ առտու չբացուէր դուռն, ու ինք մնար հոն, օխա մը հացն անութին տակ, ճակատը դրան տախտակին կրթնցուցած, երկու ձեռքով ուռնակը բռնած, անձրեւէն ուտելով կռնակին, անոր պաղ պարուրանքին մէջ անզգայ, չքացեալ, ցնորական անուրջի մը հեշտանքով երջանիկ, միսի և զգացումի բրտացումով մը անշնչացած։

Իր այս մոլագին մտածումներ մէկէնիմէկ ցնդեցան, անյայտացան ներսէն եկող տկար, թոյլ, հիւանդոտ ձայնէ մը որ կը պոռար.

—Ազապա՛, տա՞ն էս։

Հեշտաբոյր երազէ մը ետքն ի՛նչ ազդեցութիւն որ կ'ընէ ուժգին ապտակ մը մարդուս այտին վրայ, նոյն ազդեցութիւնն ըրաւ այս ձայնն հէ՛ք Պետիկին վրայ։ Հեղ մը հազաց, փառնգի կոկորդն յանկարծ ուռած էր, խոշոր շունչ մը առաւ.

Ու յետոյ ըսաւ.

—Էս էմ, Աննիկ, էս էմ, պա՛ց։

Ոտքի ձայն մը լսուեցաւ ներսէն, որուն կը խառնուէր տքացում մը։ Քիչ յետոյ դուռը բացուեցաւ, ներս մտաւ Պետիկ քիչ մը ծռելով գլուխն ու դուռը գոցեց։

Մխացող կանթեղ մը տարտամ տղղոյլ լոյս մը կը տարածէր ցած ձեղուններն վրայ, որուն սեւ մլլոտ յեցակները սարդի ոստայններով ծածկուած էին, փլփլած պատին վրայ, հողէ խորդուբորդ գետնին վրայ ուր անձրեւին ջուրն առուակներ կազմած էր։ Բա՛ն մը դուրս չէր տեսնուէր հոն, տրտմութիւն մը, տխրութիւն մը կը տիրէր, որ աւելի կը շեշտուէր վախէ, չորցած, ծուռիկ մուռիկ մարմին մը երերուն, սրսփացող ստուերէն։

—Ազապա՛, ուշ մնացիր աս գիշեր։

—Գործ ունէի, աղջիկս. առ աս հացը. խըբեանէ թրջած էմ. մայրըդ վ՞ուր է։

Աննիկ պիտի պատասխանէր, բայց չոր, խուլ հազ մը կոկորդին մէջ բռնեց խօսքը. ո՛հ, տխուր, մահաշշուկ հազ մըն էր այդ որ կը չարչրկէր խեղճին նիհար հատած կուրծքը. հազաց ու հազաց, յետոյ հեծեց մը արձակեց։

—Մարս քեօշէի պագալին կնաց քաւն փարայ պանիր առնելու։

Նաւավար Պետիկ, որուն դէմքն հիմակ կերեւէր լոյսին մէջ կծկուած թժթժուած, յիսուն տարեկանի մօտ մարդ մըն էր կուռտ կռնակով, վտիտ ուսերով, անփայլ կլոր աչուըներով, որոց մէջ կարծես միշտ արցունքի մը թացութիւնը կար։ Ծռեցաւ, ոտնամաններն հանեց որք լփլփիկ եղած էին, ու երեւան ելան առանց գուլպայի անոր կարմրած ոտքերը։ Նոյն պահուն դուռը զարնուելով, Պետիկ բացաւ։

Գլուխը սեւ փեթթեռուած շալ մը, ծռւիկ ծռւիկ չփակ մը, բաց գոյն չըզգեստ մը, մէկ ոտքը լաստիկ, միւս ոտքն հին կօշիկ. այս կերպարանքով ներս մտաւ Հուռի հանըմ, Աննիկին մայրն ու Պետիկին ամուսինը։

—Աննի՛կ, խանտիլը առ, տէ ներս էրթանք, ըսաւ, լալու մօտ ձայնով մը։

Երեքն ի միասին մութ անկիւն մը դարձան, դուռ մը հրեցին ու ներս մտան. բայց հոն Աննիկին հազը նորէն բռնեց աւելի սաստիկ, աւելի աղիողորմ. բոլոր մարմինովը դողդղայ, կանթեղ ինկաւ ձեռքէն տախտակամածին վրայ ու մարեցաւ։

—Վա՛յ, աչքդ չելլայ հիմէն, ախճիկ, ի՞նչ ըրիր։

Աննիկ կը հազար։

—Պաշխա եաղ ունի՞նք, Հուռի, հարցուց Պետիկ։

—Չէ, հատա։

—Անանկ է նէ հէմէն պառկինք։

—Հա՞ց չը կերած։

—Էս անօթի չիմ, տուք կերէք։

Մութին մէջ նստեցան։ Անձրեւը կը շարունակէր իր մոլեգին էջքը, կը ձաղկէր պատուհանին ապակիները, իբր վայրենի ժխորին մէջ անհետացունելով Հուռի հանըմին մէկ անէծքը, Պետիկին մէկ յիշոցն ու Աննիկին մէկ հեծքը։

—Պանիրը տո՛ւր, տուտու։

—Երկու լուսը քեօնայ, վերէսիէ չտուաւ։

—Անանկ է նէ սա ցամաք հացէն կուտենք քիչ մը։

Խաւարին մէջ շարժում մը տեղի ունեցաւ. Հուռի հանըմին չոր մատները թըրջուած հացին մէջ մխուեցան զայրոյթի ջղաձգութեամբ մը, բզկտեցին զայն և յետոյ քանի մը կտորներ կարկառեցին Աննիկին որ սկսաւ [illegible] պէս ծամել այդ անմարսելի խմորը, ի ներքուստ ուրախանալով տիրող մութին վրայ, որ կը ծածկէր իրենց սրտակտուր թշուառութիւնն և այն մերկութիւնն որով հացին բեկորները կը ծամէր ու կը կլլէր։

Ճաշէն ետքը, մայր ու աղջիկ երկնցան տափակ անկողնի մը վրայ որ միշտ փըռուած կը մնար՝ իբր բազմոց ծառայելով ցորեկները։

Պետիկ արդէն կը քնանար՝ կուրծքին տակ անհուն խռոցով մը։

Աննիկ մինչեւ առտու հազաց անձրեւին հետ որ մինչեւ առտու տեղաց անդուլ անդադրում։ ԵՐՈՒԱՆԴ

(Շարունակելի)

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

[illegible] վերջին թիւէն կը քաղենք հետեւեալ կարեւոր յօդուածը.

Կը ցաւինք մեր կարգ մը պաշտօնակիցներու ընթացքին վրայ որք աչուըներնին կը փակեն չտեսնելու համար անդուլ բարեփոխումներն որ կ'ըլլան Երկրագործական Պանքային կազմակերպութեան և գործառնութեան մէջ՝ իր հաստատութենէն ի վեր, որ շատ ժամանակ չէ։

Մի առ մի թուած ըլլալով արդէն իմաստուն տնօրինութիւններն զորս ըրած է այս Պանքային ընդհ. տնօրէնութիւնը, կը մնայ մեզ թուել մեր տեսութիւնները կարգ մը բարեփոխումներու վրայ զորս անշուշտ նոյն հաստատութիւն պիտի փութայ ի գործ դնել մօտերս։

Անհերքելի է որ ստակ փոխ տալով երկրագործներուն տարին 6 % տոկոսով, Երկրագործական Պանքան նշանակալից ծառայութիւն մը կը մատուցանէ խեղճ մշակներուն որք վարժուած էին վաշխառուներու վճարել 100 % և երբեմն 200 %. ուստի, այսօր, լրագիրք ոմանք բաղձանք կը յայտնեն որ «ամէն» փոխատուք կարենան օգուտ քաղել այս նպաստաւոր պայմաններէն, անանկ որ վաշխառութիւնն ի քթթել ական անհետանայ։

Այս բաղձանք յոյժ գովելի է, վասն զի լրագրաց կողմէ կարեկցութեան խորին զգացում մը կը յայտնէ երկրագործներուն նկատմամբ, բայց անոնք որ գիտեն ամէն ընկերութեան տնտեսական պայմանները գծող օրէնքները, կատարելապէս գիտակ են թէ բարեփոխութիւններն ոչ սառամներով կ'ըլլան ոչ ալ մէկ օրուընէ միւսը։ Այսպէս, վաշխառութեան բոլորովին անհետացման համար չի բաւեր մշակներուն ստակ փոխ տալ անշարժ կալուածներու գրաւով։ Ասիկա կալուածական վարկի մը գերն է աւելի։ Իսկ որպէս զի Երկրագործական Պանքան կարենայ կատարել հրաշքն որուն իրականացման կը սպասուի իր խնամքով, այսինքն վաշխառութեան անմիջական բարձումը, այս հաստատութեան տնօրէնութեան ձեռքը տալ անհրաժեշտ է զէնք մը զոր չունի տակաւին, այսինքն հունձքի, երկրագործական գործիներու և արջառներու վրայ ստակ փոխ տալու կարողութիւն։ Ի կիր առեալ կանոնագրին տրամադրութիւնները ցորչափ չի բարեփոխուին մեր ցոյց տուած եղանակով, թոյլ չպիտի տրուի Երկրագործական Պանքային, և այս՝ իրաց բնական բերումովը, տապալել վաշխառուներու կողմէ ի գործ դրուած մրցումը կարգ մը մշակներու վրայ, որք ստացուածք չունենալով կամ չուզելով՝ այս կամ այն պատճառաւ՝ ձեռքէ հանել իրենց անշարժ ինչքերն, միայն անոնց հետ կուզեն պայմանագրել որք՝ իբր երաշխաւորութիւն՝ կ'ընդունին իրենց շարժուն ինչքերը կամ հնձուած բերքերը։

Սակայն չկարծուի թէ օրէնսդիրը կրնար ի սկզբան արտօնել Երկրագործական Պանքան դրամ փոխ տալու այս տեսակ երաշխաւորութիւններով։ Շատ մը պատճառներ կային որոց հետեւանօք՝ այս տեսակ փոխատուութիւններուն յարակից անհամար դժուարութիւններ կը խանգարէին գործին յաջողութեան հաւանականութիւններն իւր սկզբնաւորութեան։

Անցեալը պարզելէ յետոյ կրնանք խնդիրն ի նկատ առնել ներկային համար և մենք մեզի հարցունել թէ Երկրագործական Պանքան կրնա՞յ, ապագային համար առանց վտանգի, ստակ փոխ տալ հունձքի և ուրիշ շարժուն իրերու վրայ։ Մերձաւորագոյն հաշիւ մը ընելով, այսինքն գիտնալով Երկրագործական Պանքային հաստատման թուականը, իրեն յատկացուած տարեկան եկամուտներու թիւը ինչպէս նաեւ ընծայուած հանրօգուտ արկղներէն իրեն եկած գումարը, կրնանք ըսել թէ վարկի այս հաստատութիւն պէտք է ունենայ այսօր աւելի քան 3 միլիոն օսմ. ոսկիի դրամագլուխ մը։ Արդ, այս գումար բաւականէն աւելի է եթէ անոր մէկ փոքր մասը զատուի յորպէսզի յատկացուի «իբր փորձ», մէկ կամ երկու մասնաճիւղերու որք պաշտօն ունենան ստակ փոխ տալ հունձքի, երկրագործական գործիներու և արջառներու վրայ։ Չենք ուզեր մեր տարակոյսը ծածկել այս կարգադրութեան դիւրութեանն ալ համար, մտաբերելով դժուարութիւններն փոխատուութիւններու գանձման որոց գրաւը կրնայ փճանալ պատահական դիպուածով մը կամ վարպետութեամբ գողցուիլ չարամիտ կալուածատէրէ մը. բայց «դժուարին» և «անկարելի» հոմանիշ չեն և ահա թէ ինչո՛ւ կը կարծենք որ Երկրագործական Պանքային տնօրէնութիւնը մեծ ծառայութիւն պիտի մատուցանէր երկրին՝ մեր ցոյց տուածին նման «փորձ»ի մը ձեռնարկելով։

Ըստ մեզ, շնորհիւ այն իմաստութեան որով կազմակերպուած է սոյն հաստատութիւն և որ չզգալի հսկելէ անոր գործառնութեան, Երկրագործական Պանքան, հակառակ իր հաստատման մօտաւոր թուականին, ամուր հիմերու վրայ կեցած է այսօր, ուրեմն գիտակցութիւն ունենալու է իր կորովին և բնաւ պէտք չէ երկնչիլ փորձ մը ձեռնարկելու որուն յաջողութիւնը ամենանպաստաւոր ազդեցութիւն յառաջ պիտի բերէ, ո՛չ միայն Թուրքիոյ երկրագործութեան վրայ, այլ և Երկրագործական Պանքային ապագայ յաջողութիւններուն վրայ իսկ։

Մնաց որ, մէկ միջոց կայ աստիճան մը մեղմելու համար վտանգները զորս սոյն Պանքան կրնայ անցունել ստակ փոխ տալով հունձքի կամ այլ շարժուն նիւթերու վրայ։ Այս միջոցը կը կայանայ երկրագործական ապահովագրութեան մը հաստատութեան մէջ, որ դժբախտաբար տակաւին կը պակսի ի մեզ և որով [illegible] ու այլ պատահարներ չեն կրնար խանգարել փոխատուութիւններուն փոխարէն պանքային տրուած շարժուն երաշխաւորութիւններուն ապահովութիւնը։ Ի չգոյէ այսօրինակ ապահովութեան մը, Երկրագործական Պանքան կրնայ մինչեւ 12 % և նոյն իսկ աւելի բարձրացունել այս կարգի փոխատուութիւններու համար պահանջելի տոկոսին սակը, յաւելում որ Պանքային կրելիք վնասները կը փոխարինէ։ Գալով մշակներուն, կարելի չէ որ այս սակ որ համեմատաբար բարձր է Պանքայի մը համար որ 6 % փոխ ստակ կուտայ անշարժ կալուածոց փոխարէն, կարենայ հեռացունել զանոնք որք անտրտունջ կը համակերպին վաշխառուներու տաժանելի կանոններուն։ Ամէն պարագայի մէջ, այս ամէնը փորձի և փորձառութեան խնդիր է, և մենք համոզուած ենք որ հունձքի, գործիքներու և արջառներու վրայ փոխատուութիւններու «տիպար մասնաճիւղ»ի մը հաստատումը միայն կրնայ լուծել մեր պարզած բոլոր կէտերը։

ՀԱՆԵԼՈՒԿ

Ի՛նչ բան է այն որ [illegible] սեղան կը բերուի, [illegible] կը տրուի և [illegible] չուտուիր (Նաեւ չխմուիր)։

Սոյն հանելուկի ճիշդ լուծումն ամենէն առաջ «Արեւելք»ի խմբագրատունը ղրկողին Ֆրանսերէն գրական շաբաթաթերթի մը եռամսեայ բաժանորդագրութիւնը պիտի տրուի։

Նամակները մինչեւ ուրբաթ (23 դեկտ.) առաւօտ ժամ 4ին պիտի ընդունուին։

Լէօն—Շ.

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Նկարիչը.— Ի՞նչպէս կը գտնէք այս պատկերը։

Այցելուն.— Աւելի գէշ կրնար ըլլալ։

Նկարիչը.— Խնդրեմ, պարոն, խօսքերնիդ ետ առէք։

Այցելուն.— Լաւ, աւելի գէշ չէր կրնար ըլլալ։

* *

Պ.— Հոգեփոխութեան կը հաւատա՞ս։

Շ.— Բնաւ, դո՞ւն։

Պ.— Ես կատարելապէս համոզուած եմ հոգեփոխութեան վրայ։

Շ.— Իրա՞ւ, է՛յ ըսէ տեսնենք, ի՞նչ էիր ատենօք։

Պ.— Էշ մը։

Շ. Ե՞րբ։

Պ.— Երբ քեզի ոսկի մը փոխ տուի։

* *

Վարչութեան մը երիտասարդ մէկ պաշտօնեայն իր մէկ բարեկամին հետ կամուրջէն անցած ատեն հին զգեստներով հագուած անձի մը հանդիպելով կը բարեւէ զայն ու ամչնալով կը դառնայ իր բարեկամին կ'ըսէ. «եղբայր, չեմ ուզեր բարեւել, բայց ինչ ընես, հեռաւոր ազգական մ'է։»— Բարեկամը՝ որ այդ հեռաւոր ազգականին վաշխառու մը ըլլալը գիտէր, կը պատասխանէ. «Հոգ չէ եղբայր, 3 ամիսէ ի վեր իմ ալ ազգականս եղած է այդ մարդը»։

ՊԵՏԻԿ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԴԱՇՆԱԿԻ
Հիմնեալ 1889 ին
Ե. ՅԱԿՈԲԵԱՆ
Բերա, Մեծ-Փողոց, Թիւ 10, Բասաժ Խրիսթաքի
Նոյն Բասաժին մէջի մթերանոցը կը կրէ Թիւ 6

Վաճառում և գնում, փոխանակութիւն և վարձում, դաշնակայարդարում և նորոգում, գաւառաց կողմէ յանձնարարութիւնք ամենայն խնամով և փութով կը կատարուին։

Դաշնակներ, Փարիզի ամենալաւ գործարաններէն, այնպիսի գիներով որ ամէն մրցում կը ջրէ։ Սրահի քօնսըռւոր դաշնակներ, կրկին ջահերով, երկաթէ շրջանակով, ուղղահայեաց լարերով, փղոսկրէ ստեղնարանով, ֆրանսական պատրաստութիւն Բլէյէլ վաճառատան, տասն տարուան համար նորոգութեան պէտք չունենալու երաշխաւորութեամբ, 30 օսմ. ոսկւոյ, սիրուն աթոռակով մը և չորս պատուանդաններով։ (Բլէյէլ վաճառատունը մինչեւ ցարդ քսան ոսկեայ և արծաթեայ շքադրամ և պատուոյ հինգ վկայական ընդունած է)։ Համակ ոսկեզօծ դաշնակ մը ուղղահայեաց ագեւոր (հնութիւն), համակ յախճապակի հայելէ դաշնակ մը Կաֆօ վաճառատան, յատկապէս շինուած 1889ի ցուցահանդէսին համար։—Սրահի դաշնակներ՝ ոսկեզօծ և արծաթազօծ նկարներով (Բլէյէլ)։ Երեք օքթավով դաշնակներ, նուէրի համար։—Ինքնանուագ դաշնակներ.— Բոտոփօն՝ (այսինքն ոտքով նուագելու դաշնակներ).— Տէպէն՝ (ձեռքով նուագելու դաշնակներ։ Ցիշեալ դաշնակները պարզ դաշնակաց պէս ձեռքով ևս կը նուագուին. Փոլ դաշնակներ բոլորովին պղնձի վրայ ոսկեզօծ արդուզ ծաղիկներով.— Երգեհոնք Ամերիկեան.—Նօթա դարձնելիք կատարելագործեալ գրակալներ, (tourne-feuillets). Ինքնաշարժ գրակալներ.—Մետաքսեայ գրակալներ.— ամէն տեսակ մէկ կամ երկու երեսով փայտէ կամ երկաթէ ոսկեզօծ կամ սեւաներկ գրակալներ։ Աթոռակներ և թիկնաթոռ աթոռակներ զանազան գիներով, երաժշտութեան պարզ դրութեամբ էթաժէռներ.— Պարզ և հնչական չափահարներ.—Երաժշտակալներ, պատուանդաններ, նոր տեսակ դաշնակի ծրագներ, մետաքսանկար ծածկոցներ դաշնակի վրայի և ստեղնարանի համար. սիրուն առարկաներ դաշնակներու վրայ հաստատելու համար ևն. ևն. դաշնակի ամէն տեսակ պիտոյքներ և մանր նիւթեր. մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառմամբ։ Ցիշեալ դաշնակի վերաբերեալ գործիքներն Փարիզի ամենէն համբաւաւոր Միլլէրի վաճառատան մէջ պատրաստուած են։

Դաշնակներ յանձնարարութեամբ, աւելի աժան գնով քան այն դաշնակներ զորս յանձնակատարք բերել կուտան։

ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՇԱՀԻՔ
300,000 ՖՐԱՆՔ

Եթէ երկու ամիսը հեղ մը 5—10 ղրուշ տալով մէկ երկու բրօմէս չը գնէք, հետեւաբար չէք կրնար մասնակցիլ Րում. երկաթուղեաց առաջնակարգ վիճակահանութեան։ Եւ եթէ չը մասնակցիք ի՞նչպէս կարելի է շահիլ 300,000 կամ ուրիշ ո և է գումար սոյն վիճակահանութենէն։ Այո, երկու ամիսը անգամ մը գնելու է բրօմէս մը, բայց գիտցէք որ ձեր գնած բրօմէսը էն բաղդաւորներէն ըլլայ։ Գնեցէք ՏԻԳՐԱՆ Մ. ԱՐՃԸՆԵԱՆ բրօմէսներէն, որոնց շահած և գնողներուն վճարուած պարգեւները առաջին տեղը կը բռնեն հրապարակին վրայ։

Ցառաջիկայ 1893 Եր. փետրվ. 1 ին, այսինքն յունվար 20 ին պիտի քաշուի այս վիճակահանութեան 138 երորդը, և 600 հոգի պիտի շահին։

Եթէ ամբողջ բրօմէս մը գնէք, ինչ որ շահիք, ամբողջապէս կը ստանաք։ Եթէ կէսը գնէք, կէսը կը ստանաք և եթէ քառորդը գնէք, շահուածին քառորդ մասը միայն կըստանաք։ Ամբողջ բրօմէսին գինն է 7 ուկէս, կէսինը 5 և քառորդին 3 ղրուշ։ Գաւառներէն բոսթաի բուլ ալ կընդունուի, պայմանաւ որ գալիք ու երթալիք ապահովագրեալ բոսթային ծախքը գնողը վճարէ։ Հարիւր ղրշ. ի մէկէն գնողին և ծախողներու զեղչ կ'ըլլայ։

Ղալաթիա կամուրջին գլուխը Թիւ 33
363 ՏԻԳՐԱՆ Մ. ԱՐՃԸՆԵԱՆ

[illegible]
ՊԱՅՄԱՆՔ ՎԱՃԱՌՄԱՆ
Դիրքերը կը տրուի Փարիզի գնով
100 Ֆրանքի և աւելի [illegible]
ՀԻՆԳ ՖՐԱՆՔ
[illegible]
5
Ա. Տ. ՉՈՒԽԱՃԵԱՆ
Ղալաթիա, 10, [illegible] խան, Ղալաթիա 10,
334

Ճշմարիտ Սանդալ տը Միզօրն անցեալ տարի 100ին 25 բարձրացում մը կրեց ի Հնդկաստան և 35էն 40 առ հարիւր յեւրոպա, ուրեմն ժամանակն է որ պէտք ունեցողք զգուշանան խաբեութեան Սանդալի ամեն խառնուրդներէ և խարդախեալներէ, Միտի անունը պահանջելով իւրաքանչիւր գեղահատի վրայ, և իւր ստորագրութիւնը սրուակներու վրայ։

Օ ԳԱՄԵԼԻԱ
ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Բերա, Մեծ-Փողոց, Թիւ 194
ՄԵԾ ԼԻՔԻՏԱՍԻՕՆ

Կը ծանուցուի արգոյ հասարակութեան թէ նոյեմբեր 16-28, երկուշաբթի օրուընէ սկսեալ մինչեւ դեկտեմբերի վերջը, մեր վաճառատունը գտնուած ամբողջ ապրանքն ի վաճառ պիտի հանուի
ՑՈՒԾ ԶԵՂՉԵԱԼ ԳԻՆԵՐՈՎ

Բարիզէն նոր հասած են բուրդէ եւ մետաքսէ բազմատեսակ կերպասներ, շղարշներ, ժապաւէններ, փողկապներ, հովանոցներ, թաւիշներ, պլիշներ եւ այլն եւ այլն։

Ցիշեալ վաճառատունէն ով որ 100 ղրուշէն աւելի ապրանք գնէ, պիտի ստանայ [illegible] նուագարանաւոր տուփ մը տոմսակը, որուն վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի յունվար 1ին։ 336 6—12

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ԱԼԻՔՍԱՆ ԹԱՆՏՐՃԵԱՆ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ ակռայի ամենէն անտանելի ցաւերը կը դարմանեմ անմիջական կերպով։ Առանց ակռան քաշելու, փտութիւնը ինչ վիճակի ու դիրքի մէջ ալ ըլլայ, 3-4 անգամ դարմանելով, ջղերու փտեցնելու գործը կը վերջացնեմ եւ փտած մասը կը լեցնեմ ապագային ցաւի, մաշելու եւ թափելու ամէն վտանգէ զերծ թողլու պայմանաւ։ Լեցուելիք նիւթն է ոսկի, բլաթին եւ այլն։

Կեղծ ակռայներ ոսկւոյ կամ քաուչուի վրայ։ Այն անձինք որք իրենց կեղծ ակռայները քանիցս շինել տուած եւ ոչ մէկ կերպիւ անոնցմէ գոհ չեն մնացած, կամ զայնս զսպանակի ու թելերու միջոցաւ կը գործածեն, թող դիմեն ինձ որ մաշած ու [illegible] կոչուած [illegible] վրայ կը զետեղեմ կեղծ ակռայներու ամբողջ կամ անշատ շարք մը եւ այս առանց զսպանակի եւ այլ որ եւ է ուրիշ միջոցի։

Նոր դրութեամբ կը հաստատեմ ոսկւոյ [illegible] թելերու վրայ ամբողջ ակռայ երու շարքեր որով քիմքն իւր համն եւ լեզուն իւր արտասանութեան կորովը ու նրբութիւնը չեն կորսնցներ. ակռայներն աղտ, հոտ եւ կոտրելու վտանգէ զերծ կը մնան։ Զանազան ձեւերով կը պատրաստուին ֆրանսական, անգլիական եւ ամերիկեան դրութեամբ ակռաներ։

Փտած ակռաներու ամենախորին արմատներն անմիջական կերպիւ եւ առանց ցաւ պատճառելու կը քաշուին։ Դիմել առտուան 1 էն մինչեւ ժամը 12 (Ր. Թ.), ի Բերա Թագսիմ, մեծ փողոց ֆրանսական հիւանդանոցին դէմ Թիւ 41։ 287

[illegible]
[illegible], 3 դեկտ. 1888
Պարոնայք [illegible]
[illegible]
ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանին

ԻԼԱՆ
ԽԱՃԻՆԷԼԻ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Խաճինէլի Խասսաւ շահանէճէ ալընաճագ օլան չուգա վէ աստանի գաբարը գալթիսի քեանունը եվվէլը բումինին 9րնճը չարշէնպիհ կինի միւլքիւէճէկլինէն իմսիա թալիպ օլանլարըն եվմը մէզքիւրտէ սաաթ 6տան նիհայէթ 9ա գատար Խաճինէլի ճէլլէպէ կէլմէլէրի իլան օլոնուր։
1 քեանունի եվվէլ 308 3—3

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

«ՖԻՆԻՔՍ»

Հիմնեալ ի Լոնտոն տարին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ Ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 34

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒՃԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Թիւ 11, և 12։ Մանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

Ա. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	8,000,000
Պահեստի դրամ գլխոյ յունիս 1890	»	6,165,860
Ցարեկան հասոյթ » »	»	14,135,925

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և նոյն մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք.

Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՌԱՆՔՖՕՌԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆրանք 6,250,000 Պահեստի դրամ Ֆրանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ հողենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև Թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Նոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկ. Ֆիւնս միացած է Եւրոպիան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխ ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Ֆրանք

Լիազօր Ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14.

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՍԻՐԱՄՔԵՐԻ

Ֆէս Ֆապրիգաի Հիւմայուն տեսթգեահլարընտան հասըլ օլուպ մէյտանտա մէմիթէյ ագիմ օլարագ ֆիրուխթ օլունաճագ 10 գալէմ ճէման 18,000 քիլոսուր գըեէ միւթէնէվվի գալա վէ ինձէ Ֆէս վէ ձուհա պուրասը վէ սայիրէնին պիր պիրի իւզէրինէ պէհէր գըեէսի 26 փարատա Թալիպի եօհտէսինտէ օլունուպ Ֆիի մէզքուրըն գամմը իլէ իհթիրամա Թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտէն իթիպարէն 3 կիւնէ գատար մազամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի. Նօ. 51 2—3

Նիզամիյէ սարաճխանէ անպարընտա իմալ օլունաճագ էյէրլէր իչուն միւպայեաասընա լիւզում կէօրիւնէն 28 գալէմ միւթէնէվվի եէհա Ֆիյաթը մէյզուրալէրի իլէ Թալիպլէրի եօհտէսինտէ օլուպ պէհէր կիւն միւնագասալարը իճրա օլունաճաղընտան հընա վէ մըգտարընը անլամարագ Ֆիյաթլէրինին Թէնզիլի իլէ իթայա Թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտէն իթիպարէն նիհայէթ 1 հաֆթա խիթամընտա գատար մազամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի. Նօ. 50 3—3

ԼԱՆՔԱՇԱՅՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ
Հիմնեալ 1852ին

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոս.	3,000,000
91 դկ. 31ին աւանդ տրուած գմ.		1,771,006
1891 դեկ. 31ին պահեստ		1,635,903
Հասոյթ 1891ին		1,851,329

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կ'ապահովէ ամէն տեսակ շէնք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայս ինչպէս և նաւերու նաւահանգստին մէջ.

Վնասի ատեն առատ և իսկոյն վճարում։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալութիւնն ընկերութեան, 1 և 2 Իզզէթ փաշա խան, Ղալաթիա

ՌԻՉԱՐՏ Մ. ՊՈՆՏ
Ներկայացուցիչ
257 ՊՈՆՏ, ՍԼԷԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)
ԿԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
Վարչութիւն Փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆՔԱՋՐՈՅ ԵՂԱՆԱԿ

PASTILLES DIGESTIVES.—Այս հաբերը Վիշիի մէջ պատրաստուած են Ջերմուկներէն ելած աղով, ախորժահամ են և ապահով դարման մ'են գիւրամարսութեան դէմ։

SELS de VICHY pour BAINS.—Այն անձանց համար որք չեն կրնար Վիշի երթալ. կեղծէն զգուշանալու համար, սոյն դեղերու և շիշերու վրայ պահանջել ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ դրոշմը։ Կը գտնուի դեղագործական Անգլիական մթերանոցն և Պոլսոյ ուրիշ դեղագործաց քով։ 2203

COMP^IE RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 7 19 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 8 20 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով,
Դշ. 9 21 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Գշ. 9/21 Սուրհանդակ դէպի Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 10/22 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ազդ.—Դեկտ. 8/20, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ու, պէտք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիպոլի Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւերուն. 12

ԴԱՐՈՒՍ ՄԵԾ ԳԻՒՏԸ

ԷԼԻՔՍԻՐ ԿՈՏԻՆՕ արագապէս կը բուժէ Սրիկամանց, Ոսնածուծի հիւանդութիւնները, Ինֆլուէնցան, Անարիւնները, ծիւրեալները, և այլն. կ'երիտասարդացնէ և կեանքը կ'երկարէ. Ինչպէս վերանորոգիչ տարր մըն է. արտակարգ զօրութեամբ և աննման առատութեամբ նոր արիւն մը կուտայ. Զմայլելի հիւթ մը չպարունակելով, ամեն տարիքի մէջ կրնայ գործածուիլ, առանց ոեւէ վտանգի.

Շիշը 20 Ֆրանք. ի Փարիզ, Սէն Լազար փողոց, Թիւ 7, վարչութեան կեդրոնատեղին խնդրել Տքթ. Ժիւլ Լաֆոժի տետրակը, պաշտօնական Փարիզի բժշկական Համալսարանէն. այդ տետրակը պիտի ղրկուի ձրիապէս և առանց ծախքի.

Ի Կ. Պոլիս կը վաճառուի [illegible] բրիտանիկեան դեղարանը։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ՄԵԾ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ԲԱՑՈՒՄՆ Ա. ՀԱԱՍ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՃԱՌԱՏԵՂԻՈՅՆ
որ ի Ղալաթիա, փողոց Վօյվօտա, Նորատունկեան խան, Թիւ 6, 7 և 8
ի 1/13 Նոյեմբերի 1892

Զանազան և ճոխ բեզերք, կանանց գլխու ծածկոցք, Սեղանի ծածկոց և անձեռոցներ, Ճերմակեղէնք, Սրփիչ, Թաշկինակ, անկողնոյ ծածկոց, Քօրսէ, կանանց չափիկներ, գլխերազգեստներ, և այլ տեսակ կանանց վերաբերեալ իրեղէններ. Անուշահոտ նիւթեր և այլն և այլն։

Կը խնդրենք արգոյ հասարակութենէն այցել մեր վաճառատունն ուր հետեւեալները կը վաճառուին աժան գիներով և յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ԳԻՆ 306

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԹԻ ՕՃԱՌԱՆԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԶՈՒՏ ԻՒՂ,
Իփոֆոսֆիթ ու լայմ և սոտայով
Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԹԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եօրք.

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորուի ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, Իփոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճողածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԻՐՇԱԼ

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Այէրի ջերմային հիւանդութեան, այսինքն՝ որ անխառն քաղաքրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է դառնահամ և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմային վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ զօրեղ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է Նորա անհամար արդեանցը զօրեղ գիտութ՝ ամին։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անլուծելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և [illegible] գեր, և արեան թունաւորումն. որոց առ անուններն նորուած է. ջերմն և տարուր, Թագուն ջերմ պարբերական ջերմն, ընդհանուր ջերմն մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

- Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտներուրեալ վայրերէ մահահոտ նիւթեով, կամ բաց ագռանոցներէ և ականներու ծակտիկներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ընջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն. դեղը կը գտնէ զայն մարմնոյն մէջէն, արդ դեղն ամբողջութիւնն ստուգապէս անվտանգ և անխառն է և օգտակար զօրեղ, միայն թէ տրուած հրահանգի համեմատ գործածուի. Կը ծախուի Միինահան և Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ։ 22

THE ECONOMICON
TEION EIKONOMIKON
MARQUE DEPOSÉE

Ամեն անոնք, որք կ'ուզեն ճաշակի և Չինու ճշմարիտ թէյ խմել, պէտք է դիմեն Կ. Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Ճէլալ պէյ խանի կից Թիւ 10 ՍԱՎՐՈՒՍԵԱՆ և ԻՍԱՔՈՒԼԵԱՆ վաճառատունը, որու զանազան տեսակ թէյեր թէ՛ տեսակի ազնուութեան, թէ՛ ճաշակի և հոտի անուշութեան և թէ՛ գիներու աժանութեան կողմանէ անհամեմատելի են։

Ցիշեալ վաճառատան թէյերը Թուրքիոյ բոլոր թէյավաճառաց քով կը գտնուին ի վերև դրուած մարքայով, որու կեղծերը ելած ըլլալով պէտք է զգուշանալ։ 342 12—50

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՌՈԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ
ԱՍԻՒՌԱՆՍ ՔՈՌՓՈՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի	4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	»	35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարումնք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ և իցէ ԶԵՂՋԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ
Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
140 Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ խան.

ՀԻՒՍԱՐԱՆ

221 Մեծ-Փողոց, Բանկալթի

—Բանկալթիի մեծ հիւսարանին մէջ կը պատրաստուին մետաքսեայ Փիլ տ'Էքօսէ, բուրդէ եւ կամբրամատուրէ գուլպաներ եւ զանկապաններ, ձեռնոցներ, փոտուակներ, քաշ-քօրսաժներ, անկողնոյ ծածկոյթներ եւ հիւսուածագործութեան ուրիշ ամեն տեսակ նիւթեր։

Տնօրէնութիւնը շնորհակալ կ'ըլլայ բազմաթիւ յաճախորդաց, ինչպէս նաեւ այն ընտանեաց որք բարեհաճած են պատուել զինք իրենց յանձնարարութիւններով, եւ կը յուսայ թէ պիտի հաճին շարունակել յառաջիկային նախապատուութիւն տալու տեղական սոյն գործարանի նիւթերուն, որք տեսակի մասին նման են Եւրոպիոյ նոյն օրինակ նիւթոց եւ աւելի աժան են անոնցմէ։

Գործարանը կը վաճառէ նաեւ ընտանեաց համար հիւսելու լաւ մեքենայներ եւ գործաւորուհեաց յատուկ այլ մեքենայներ որք կրնան օրը մինչեւ 24 զոյգ արտադրել, հիւսուածագործութեան դասեր ալ կը տրուին։ 253

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

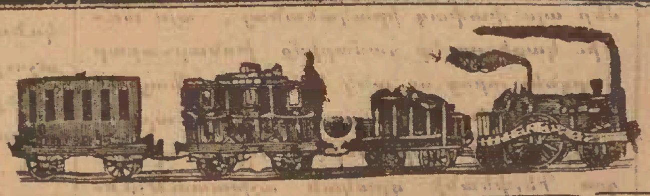

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԷԼԼՈՎԱ

Արեւ. ձեպն. Թ. 2 Բշ. Եշ. Ա.	Կուխ. ձեպ. Թ. 4 Ամ. օր ԱԲԳ	Կուխ. խառն Թ. 62 Ամ. օր ԱԲԳ	Կուխ. խառն Թ. 132 Բշ. Եշ. ԱԲԳ	Կուխ. խառն Թ. 124 բաց ի կիր. ԱԲԳ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. խառն Թ. 133 բաց ի կիր. ԱԲԳ	Կուխ. խառն Թ. 131 Տշ. Ուր. ԱԲԳ	Կուխ. խառն Թ. 61 Ամ. օր ԱԲԳ	Կուխ. ձեպ. Թ. 7 Ամ. օր ԱԲԳ	Արեւ. ձեպն. Թ. 5 Տշ. Շբ. Ա.
ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
7 20	8 13	6 30			Մկ. Կ. ՊՈԼԻՍ ...... ժմ.			8 32	8 22	4 00
		6 41			Գումգաբու			8 23		
		6 53			Եէտի—գուլէ			8 07		
		7 12			Մագրիգիւղ			7 44		
		7 26			Այաստեֆանոս			7 22		
		7 45			Քիւչիւք—Չէքմէճէ			7 07		
		8 29			Սպարթա—գուլէ			6 22		
	9 33	9 05			Հատըմքէօյ			5 56	6 58	
		9 43			Չաթալճա			4 53	6 17	1 50
9 38	10 31	10 35			Գապաքճէ			4 20		
		11 27			Սինէքլի			3 29		
	12 12	12 09			ժմ. Չէրքէզքէօյ մեկնում			2 37	4 38	12 09
	12 14	12 40			մկ. ժամանում			2 12	4 35	12 04
12 04	12 36	1 41			Չորլու			1 26	3 36	
		2 33			Մուրաթլը—Քէօրէքլի			12 26		
		3 05			Սէյտլէր—Չիֆթլիք			11 53		
	2 26	3 44			Լիւլէ—Պուրկազ			11 16	2 26	
2 05	2 53	4 30			Պապա—Էսքի			10 39	2 00	9 33
		5 13			Պավլօ—քէօյ			9 40		
	3 38	6 08			Ուզուն—Քէօբրիւ			8 56	12 30	
	4 16	6 47			Գուլէլի—Պուրկազ			7 46	12 31	8 09
		7 12			Ուրլի			7 14		
4 21	5 09	7 39			ժմ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ մկ.			6 25	11 37	7 14
4 29	5 19		8 15		մկ. ժմ.		1 25		11 22	7 09
			4 07		Գառըքէօյ		12 32			
5 23	6 12		4 57		ժմ. Մուսթաֆա փաշա մկ.		11 39		10 27	6 12
5 31	6 32		5 17		մկ. ժմ.		11 19		10 02	6 07
6 14	7 13		6 38		ժմ. Հարմանլը մկ.		9 54		9 19	5 23
6 20	7 38		6 33		մկ. ժմ.		8 48		8 39	5 18
	8 01		7 38		ժմ. Թըրնովա-Սէյմէնի մկ.		8 01		8 33	4 33
	8 11			10 10	մկ. ժմ.	12 50			8 23	4 18
	8 47			11 50	Գայաճըք—Հասքէօյ	12 06			7 32	
	9 34			1 07	Եէնի—Մահալլէ	10 50			7 03	
8 38	9 59			1 49	Բարպալը	9 58			6 39	3 06
	10 25			2 24	Գաթընիցա—Սթանիմաք	9 04			6 14	
9 23	10 41			2 49	ժմ. Ֆիլիպէ մկ.	8 25			5 54	2 17
9 33	11 04			3 20	մկ. ժմ.	7 51			5 34	2 12
	11 58			4 41	Թաթար Բազարճըք մկ.	6 45			4 48	
	12 22			5 12	ժմ. Սարամպէյ մկ.	6 00			4 17	
	12 23				մկ. ժմ.				4 16	
11 10	12 44				ժմ. Պելովա մկ.				4 01	12 44
3 20	4 29				Սոֆիա				12 34	15
2 10	9 50				Նիշ				5 51	920
8 45	4 48				Պելկրատ				10 38	37 3
9 40	1 20				Պուտապէշթ				2 40	2
3 16	7 20				Վիեննա մկ.				8 30	—

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

1. Սոսկագծեալ վայրկեանները կը ցուցնեն իրիկուան ժամը 6ին և առաւօտեան ժամը 5.59ի միջեւ եղած գիշերուան ժամանակը։

2.—Կ. Պոլսոյ արուարձանաց ժամանակացոյցը մասնաւոր ցուցակ մըն է եղած։

3.—Ձախակողմի սիւնակաց մէջ կառախմբոց մեկնման ժամանակը պէտք է կարդալ վերէն վար, և աջակողմի սիւնակաց մէջ վարէն վեր։

4.—Թիւ 321 «խառն կառախումբը» ի Թըրնովա—Սէյմէնի կը հաղորդակցի 7 Թիւ «պայմանագրական կառախմբին» հետ։

5.—Թիւ 322 «խառն կառախումբը» ի Թըրնովա—Սէյմէնի կը հաղորդակցի Թիւ 4 «պայմանագրական կառախմբին» և Թիւ 131 «խառն կառախմբին» հետ։

6.—Թիւ 621 խառն կառախումբը Իւսքիւպի մէջ կը հաղորդակցի՝ Զիպէֆչէ գացող Թիւ 522 եւ Սէլանիկ գացող Թիւ 513 խառն կառախմբոց հետ։

7.—Մասնաւոր վակոն մը աւելցուած է Թիւ 7 և 4 պայմանագրական կառախմբոց, արեւելեան ճեպընթացին չըլլալած օրերն, այսինքն.

Կ. Պոլսէն մեկնող Թիւ 4 կառախմբին) Կիրակի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի ուրբաթ և շաբաթ օրերը

Պելովայէն մեկնող Թիւ 7 կառախմբին) Կիրակի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը

Ուղեւորք կրնան զայնս ի կիր առնուլ յաւելուածական սակ մը վճարելով։

Ա. կարգ	Բ. կարգ	
Ֆր. 10.—	Ֆր. 7.—	Կ. Պոլսէն Ադր. Պոլսոյ համար կամ փոխադարձաբար
,, 12.—	,, 9.—	Կ. Պոլիսէ Ֆիլիպէ Պելովայի համար կամ փոխադարձաբար

8.—Արեւելեան Եւրոպայի ժամանակը [Ա. Ե. Ժ.] 4 վայրկեան առաջ է Կ. Պոլսոյ տեղական ժամուն վրայ։

9.—Միջին Եւրոպիոյ ժամանակը [Մ. Ե. Ժ.] 32 վայրկեան ետք է Սէլանիկի ժամուն վրայ։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԳԻԾ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒՊ—ԶԻՊԷՖՉԷ

Կախմ. խառն Թ. 512 ամեն օր ժ. վ.	Կախմ. խառն Թիւ 522 ամեն օր ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կախմ. խառն Թիւ 523 ամեն օր ժ. վ.	Կախմ. խառն Թիւ 5 ամեն օր ժ. վ.
5 10		Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... ժմ.		10 18
5 44		Թօփսին ... մկ.		9 44
6 21		Ալմաթօվօ		9 04
6 43		Քարասուլու		8 41
6 53		Կիւմէնճէ		8 31
7 31		Կեօփէքլի		7 59
8 03		Միրովչէ		7 18
8 13		Ամբրուձիցա		7 06
8 47		Տէմիրգաբու (Պիւֆէ) ժմ.		6 32
8 57		մկ.		6 17
9 42		Քրիվօլագ		5 43
10 21		Վէլէս—Կրուշէօ		5 00
11 08		Քէօբրիւլիւ ժմ.		4 10
11 18		մկ.		4 00
12 06		Զէլէնիկօ		8 17
12 42	1 06	ԻՒՍՔԻՒՊ (Պիւֆէ) ժամ. մեկ.	2 20	2 41
	1 47	Աճալար	1 44	
	2 42	Գումանովա	1 07	
	3 15	Թապանօվչէ	12 29	
	3 43	Բրէզովա	12 04	
	3 56	Պուգասովչէ	11 46	
	4 21	Պոյէնէվչէ	11 16	
	4 34	Զիպէֆչէ	11 00	
	9 58	Նիշ	5 51	
	4 48	Պելկրատ	10 38	
	1 20	Պուտապէշթ	2 40	
	2	Վիեննա մկ.	8 30	

ԳԻԾ ԻՒՍՔԻՒՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կախմ. խառն Թիւ 622 Բշ. Դշ. Ուր. ժ. վ.	ԿԱՅԱՆՔ	Կախմ. խառն Թիւ 621 Գշ. Եշ. Շբ. ժ. վ.
7 15	Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժամ.	12 29
8 22	Իլէչան ... մեկ.	11 36
9 17	Քաչանիք	10 59
10 27	Վէրիզովիչ	10 12
11 20	Լիփլիան	9 11
12 12	Բրիշթինա	8 16
12 58	Վուչիթռն	7 22
1 15	Միթրովիցա մկ.	7 00

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կուխ. խառն Թ. 321 Բշ. Եշ. ԱԲԳ	Կուխ. խառն Թ. 323 Կիր. ԱԲԳ	ԿԱՅԱՆՔ	Կուխ. խառն Թ. 322 Դշ. Ուր. ԱԲԳ	Կուխ. խառն Թ. 324 Բշ. ԱԲԳ
9 13	1 40	Մկ. Թըրնովա-Սէմէնլի ժմ.	7 20	9 49
9 58	2 25	Գարաբունար	6 46	9 5
11 05	3 32	Բունէ—Մէհլէսի	5 48	8 14
12 13	4 43	Նէնի—Զաղրա	4 42	7 09
1 11	5 41	Ալիճէօ—Քըրմանլը	3 41	6 13
2 00	6 30	Եամպօլու ժմ.	2 40	5 10
6 58		ժմ. Պուրկազ մկ.	9 40	

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կուխ. խառն Թ. 221 Բշ. Դշ. և Ուր. ԱԲԳ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. խառն Թ. 222 Գշ. Եշ. և Շբ. ԱԲԳ
7 51	Մկ. Ա. Պոլիս ...... ժմ.	6 53
8 47	Ուրլի	5 58
9 33	Գուլէլի — Պուրկազ	5 30
10 10	Տիմէթօքա	4 38
11 22	Սուֆլի	3 31
12 20	Պիտիքլի	2 31
1 21	Ֆէրրէ	1 29
2 22	ժմ. Տէտէ—Աղաճ մկ.	12 20